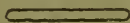

3 1761 07011735 3

селий Оповідач.

з ДОДАТКАМИ.

Упорядкував Б. Грінченко.

1918 ?

PG

3941

V47

1918z

с. 1

ROBARTS

АДОМ РУСЬКОЇ КНИГАРНІ

0 Main Street, Winnipeg, Man.

Presented to the
LIBRARIES *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO

by
JOHN S. MUCHIN

*Halyna Muchin
39 Lorne Crescent
Brantford ON N3T 4L8*

Веселий Оповідач.

З ДОДАТКАМИ.

Упоряднував Б. Грінченко.

НАКЛАДОМ РУСЬКОЇ КНИГАРНІ

850 Main Street, Winnipeg, Man.

1. РОЗУМНІ.

Був у батька та син Грицько. От, Грицько пішов на улицу, а злодій заліз у комору. Батько чує, що там щось стука, та й питається:

- Се ти, Грицьку?
- Та вже-ж не хто!
- Береш кожух?
- Та вже-ж не що!
- Візьми й сірак!
- Та вже-ж не як!
- А може й куцину?
- Та вже-ж не покинну!

Огляділи ся вранці батько з сином, аж зостали ся вони так, що нічим і пальця обгорнути. (Валк. п.).

2. НАУКА.

Хотів москаль по нашому навчити ся.

От наш братчик і почав його вчити:

— Слухай: як ішов я у Полтаву, то найшов халяву, та пішов на вечеряниці та вдарив об лаву — ось вам, дівчата, на славу! Ну, кажи тепер ти, москалю!

— Как шол я, малий у Платаву, да нашол галянйшшу, нашол на пасіделкі, да ударіл аб скамейкю: вот вам, дівкі, на діваваньста! (Харьк. п.).

3. ГАРНА ДІВКА.

- Ти, дівко не вмієш прясти.
- Дарма!
- Ти не вмієш і печі топити.
- Та дарма!
- Ти не вмієш і хати вимести.
- Та дарма!
- Ти не вмієш і пити.
- Та дарма-ж, кажу!

— Ти не вмієш і танцювати...

— Брешеш!

4. ПАРУБОК-ШВЕЦЬ.

Парубок швець учивсь у місті (у городі). Одного разу він прийшов до дому у гостину і був на селі на обіді. Сидить він, пишаєть ся — мов ми, просвіщені. Люде бачуть таке, то й не дивлять ся на його. То він тоді до їх:

— Не вважайте, люде добрі, що я швець: говоріть зо мною, як з простим.

5. ВСЕ Я ТА Я.

Покликав хазяїн за могорич до себе молотити. Спершу сіли вишли.

— А хто — питаєть ся він, — по чарці?

— Та хоч і я! — озиваєть ся один.

Вишив, покректав, утер ся.

— А хто по другій?

— Та хоч і по другій я!

— А хто по третій?

— Та чи по третій, то й по третій. — знов такн той каже.

— А хто-ж, будьте ласкаві, завтра на тік?

— Та що-ж це ви? — каже то йтоді до других. — Усе я та я, а вони й мовчать. Я за себе сказав, а тепер уже на мене дуже важко буде.

6. ШВАЧКА.

— Шиеш, дівонько?

— Шню.

А пороти скоро будеш?

— Та ось тільки ниточку дошню.

(Харьк. п.).

7. ЧИМ ІСТИ.

— Що це ти бабо, ополоником їси?!

— Та десь, пане, діти кірець занесли.

8. ЦИГАН.

Чоловік заколов кабана, пораяєть ся вже біля його в хаті, коли входить циган:

— Сала, пане-господарю... чи то пак, до брндень!

Добрндень! Сідайте у нас!

— Ах, то-то їстимемо, пане господарю!

— Їсти-мемо та не всі.

А циган:

А хіба вас дома не буде?

9. СВЯТО.

— А чому ви, хлопці, не орете?

— Та, дядьку, свято...

— Яке свято?

— Чересло й леміш ізнято.

10. РОЗУМНА БАБА.

Іде баба на базар. Їде чоловік:

— Сідай, бабо, підвезу тебе!

— Та ніколи, шиночку, шидіти, — треба йти!

Якось він упросив її, сіла вона на віз, — ото й приїхала вона в город. Злазить баба з во за та й каже: — Оче диво: і шиділа вию дорогу, і на баазрі стала.

11. ЗЛОДІЙ.

В одному селі та оброть украдено. Шукали-шукали, — ніяк не могли знайти злодія. І не велика й штука та оброть, та за серце бере, що не знайдеш. Ось отаман і велить зібрати ся всій громаді. Зійшли ся.

— А що-ж ви всі тут? отаман питаєть ся.

— Усі.

— А той тут, що обротьку вкрав?

А злодій не вдержавсь та:

— Тут! — каже.
Зараз його і вхопили!

12. ЗЛОДІЙ ТА САЛО.

Злодій заліз в ночі до чоловіка Сава красти сало, увірвав ся з салом з бантини та й гепнувсь серед сіней. Сава почув та питаєсь ся:

— А хто там?

А злодій не дурний був та:

— Саво, — каже, — Саво! Прислав тобі чорт сало!

А Сава:

— Геть з ним! Я з чортами не братаюсь, то й сала їх не хочу.

— Ну, — каже, — коли не хочеш, так двері відчини та підсоби винести сало.

Так той, сердега, ще й підсобив.

13. НЕМА ЧОГО ЖУРИТИ СЯ.

Одного разу ксьондз (піп католицький) казав казане (проповідь).

— Не вшивайте ся, — каже, — люде, бо за це пшти-мете смолу на тому світі.

Тільки з костьолу (з католицької церкви), а один дядько у крамницю та:

— А вшпте мені кавратку смолш!

Дали йому. Вшив одну — погано, але-ж не дуже; вшив другу, розсмакував та й каже:

— Що гірка, то гірка; що погана, то погана, а все-ж нема чого журити ся: як втягнеть ся чоловік, то й те буде пити.

14. ЖИД ВОЯКА.

— А куди ти, Мошку, йдеш?

— А на війну іду.

— Та чого-ж так пізно?

— Та ніщого, ще двох, трох зарубаю.

— А як тебе хто зарубає?

— А кому з я сцо винен? За сцо мене рубати?

15. СКІЛЬКИ ВЕРСТОВ ДО НЕБА.

Їдуть два добродії з ярмарку. І як п'ять верстов проїхали, так і одпочити треба, бо як п'ять верстов, то й коршма стоїть. От їдуть і збалакали ся:

— А що, — каже, — як би його злічити, скільки то верстов до неба?

— А Бог його святий знає, скільки. Думка така, що верстов із п'ять буде.

— Тю на тебе, куме! Та як би туди п'ять верстов було, то там би коршма стояла.

16. ПИРІГ.

Випив подорожний чарку, виняв пиріг і їсть. Коли це заходить у коршму лях з польованя — голодний і холодний. Випив чарку, по жожає та все на пиріг дивить ся, а далі й каже:

— От у мене жіноча натура: як тільки виш'ю, так і схочу пирога.

А подорожний:

— А в мене така натура, що ніяк не хочеть ся з ляхом ділити ся.

Коли це москаль у коршму — випив чарку, підійшов до подорожнього, та за пиріг:

— А дай-ка, братец, піражка-та!

Уломив більшу половину та й пішов собі.

17. ЖИДІВСЬКІ НАЙМИ.

Жид наймив наймичку:

— Ти з мене, — каже, — галоцко, не богато бери, бо в мене небагацько діла.

— А яке-ж у вас діло?

— От бац: устань ранком, підмети хату — та й сядь; винеси сміття — та й сядь; подій корів — та й сядь; наноси води — та й

сядь; звари обідати — та й сядь; знову попрі-
ібрай у хаті — та й сядь; спряди поцнків
двоє — та й сядь...

І все сядь та й сядь — і ліку тим сіда-
ням нема. — А як узе все зробис, що я казав,
— тоді обідати. Страва тобі хороша буде: ци
зварис картоплі — юска твоя, раки — юска
твоя, яйця — юска твоя... А що з, хіба мало,
як три страви на обід? Де з білсе готують най-
мнтам?

18. ЛИТВИН.

Литвин бив ся з кимсь та потім і розказу-
вав:

— Він мене обухом, а я його лапцьом,
лапцьом!... Так що-ж би ви думали? мене по-
везли, як пана, а він побіг, як собака!

19. СПІВАЧКА.

— Та й погано-ж ти співаєш, дівко!

— Еге, погано! Хоч погано, та довго!

(Харьк.).

20 НАПУВАННЯ.

— Напував ти коня?

— Напував.

— А чом-же в його морда суха?

— А води не достав.

21 ВОЛИ ВИННІ.

Післала жінка чоловіка сметану продава-
ти. А він ласий був, роз'язав сметану та й хо-
тів їсти. Воли смикнули, а сметана й розли-
лась. То він тоді:

— От ти й думай через бісових волів: те
пер ні до торгу, ні до жінки! (Кролев. п.).

22. ЇДЦІ.

— Ой, жінко, нездужаю! Як би ти ме-
ні зварила вареників... Та не звари сорок бо

не з'їм, а зварю трийцять девять та великих... може-б я з'їв, та чи не одужав би.

— Ох старий! Як я молодою бувала, то сорок вареників з'їдала, а тепер хамелю-хамелю — насилу п'ятдесят умелю!

23. ГЛУХИЙ.

— Здоров, Тарасе!

— Хлів плету.

— Боже поможи!

— На свині.

— Але-ж ти дурень!

— Спасибі!

24. ДОБРИЙ БУДЕ.

— Оце пекла, — бодай катівських рук не втекла!

— Та цить, дурний, то-ж твоя жінка!

— Ні, нічого! Як захолоне, то добрий буде.

25. ЧУЖЕ ЛИХО НЕ БОЛИТЬ.

— Їж, кумасю, хліб, хоч позичений!

— Та дарма, кумочку, мені його не віддавати!

26. КОВАЛЬ.

Був собі коваль такий мудрий, що взяв ся леміші чоловікови скувати та богато заліза зопсував, перепалив бо не вмів робити. Тоді й каже чоловікови:

— Ні, чоловіче, скую тобі сокиру.

— Та чи сокиру, то й сокиру.

Кує, кує коваль, — не йде діло.

— Ні каже, — не сокиру, а серп.

Кував, кував серп, а далі каже:

— Хай уже швайку!

Покував ще.

— Краще я вже тобі шпик зроблю.

Та роспik шматочок того зелізя, що від лемішів зістав ся, та в воду, а воно — ши!

— От тобі, каже, й шинк!

27. НЕВІСТКА.

— Хто винен?

— Та, звісно, невістка.

— Та її-ж і в хаті нема!

— Так плахта її висить. (Сумськ. п.)

28. ЦИГАНІВ БАТЬКО.

— Цигане, твого батька піймали.

— Де?

— У коморі!

— Е, у коморі! У коморі хоч кого, то піймають. Ви його у степ пустіть, та й піймайте. (Павлогр. п.)

29. СЛІПЕЦЬ.

— Сліпець, на млинець!

— Не хочу!

— На два!

— Не бачу,

— На три!

— В торбу при!

30. ДО ЧОГО ОХОЧИЙ.

— Як тебе звуть?

— Михайло!

— А роботи хоч?

— Нехай-но!

— А борщу?

— Не хочу!

— А шпрога?

— Хоч-би й два!

31. ШВИДКА РОБОТА.

Ходив рак сім років по воду, та прийшов до дому, став поріг перелазити, — розлив, та й каже:

— Оттаке горе з швидкою роботою!

32. РОСКАЗАЛА.

— Бабо, де у вас отаман живе?

— Їдьте, серденько, навпростець, а там живе Андрій Швець, а там — круто соб — Кулина Вакуйєнкова: її чоловіка торік узяли в москалі; — а там проваллячко, а за проваллячком — гульк: по городу ходить сива кобила, а на призьбі лежить руда собака. Ото, серденько, й отаман живе.

33. ЦИГАН ТА ХЛІБОРОБ.

Циган хліборобови розказував, скільки йому бідолашньому роботи:

— Мені, — каже, — дуті!... — кувати!... ухналі робити!... на базар носити, хліб купувати, діти годувати!... А тобі що? — Ори, меш, їж!...

34. СВІЖА КОПІЙКА.

— Чи був на базарі?

— Був.

— Що-ж ти купив?

— Козу.

— Що дав?

— Сім кіп!

— Де-ж вона?

— Та продав.

— А за скільки?

— За пять кіп.

— На що-ж так багато втратив ся?

— Нічого, що багато — аби свіжа копій

ка.

35. НАЙМИТ ЛІНИВИЙ.

— Чого ти, наймитку, так рано встаєш?

— Та я то обуваннячком, то вдяганнячком та й надолужу.

36. НЕ ГУСАК, А ГУСКА.

Почував перехідний салдат у баби, а як йшов, то гуску вкрав.

Наздоганяє його баба:

— Службо, подожди!

— А що, бабушка, мні скажеш?

— Та гуску мою віддай!

— Ах, ти, Бог мой! Ето гуска разве? Е-кой я дурак. Возьми, бабка. — ей-ей думал, что ето гусак.

37 ЖИДІВСЬКЕ МІРКУВАННЯ.

— Мошку покрив-би ти хату — затикає.

— Герети, крити хату! Та як її крити, коли тепер дощ іде?

— Та хто-ж каже, що тепер? Ти тоді покрій, як дощу не буде.

— Герети, крити хату, як дощу не буде! Та в мене тоді й так буде сухо.

38. А ЩО ТЕПЕР БУДЕ?

Питаєть ся пан у жиди:

— Був ти у Варшаві?

— Ні, не був.

— Дурень-же ти, що не був. А в Парижку був?

— Ні, пане, не був.

— Дурень-же ти, що не був. А в Римі?

— І там, пане, не був!

— Дурень-же ти, що не був.

— Я й сам, пане, знаю, що дурень... Але я і вас запитаю: чи був пан там, де я свою козу напуваю?

— Ні, не був...

— Ну, герехт! А що-ж тепер буде?

39. САЛДАТ ТА БАБА.

Сидить салдат, наминає порох. А стара

баба зроду того дива не бачила та й питаєть ся:

— А що то, — каже, — службо?

— А ето ікра салдатская, — бреше салдат — с ентово у нас, бабка, виходять салдати.

Тільки салдат з хати, а баба:

— Стрпвай-же, бісів сину! Не дам я вашій ікрі вицложувати ся!

Та як ухопить той порох, та в піч його! Як бухне він — так печі мов не було.

От тоді баба:

— Чп не диво-ж з салдатами? В ікрі ще салдатиня, а дивись, що виробляє!

40. ЦИГАНОВЕ НАЙМАННЯ.

Наймає циган свого сина у найми:

— Та він, — каже, — добра дитина. та тільки одно з ним лихо — иноді їсти не хоче. То вже прошу вас: як що зноровить часом та їсти не схоче — не жалуйте, прошу вас, нагая на його. А робити — вже чорт з ним! — не силуйте, паноче!

41. УСЕ ГАРАЗД.

Вертаєть ся пан з заграниці, і стрічає його гуменний на дорозі.

— А що, Іване? Усе гаразд дома?

— Та все гаразд, пане. Одно тільки...

— А що-ж там таке?

— Та ніж, пане, ваш складаний поломався.

— Ну, поломався ся, так поломався ся — що там балакати! Мабуть хлопці грали ся та й поломали.

— Та тільки не грали ся, а гнідого білували.

— А з чого-ж то гнідний згинув?

— Та погнали у місто по ліки та й підір-
вали.

— По ліки? А хто-ж хорий був?

— Та пані нездужали...

— Пані? Що-ж вона і довго нездужала?

— Та ні, пане, — усього один день, а
другого дня від пожежі і Богу душу віддали...

— Як від пожежі?

— Та так, пане — як заняв ся хлів, то
все в пана вигоріло — нічого не зістало ся.

42. ЗАГАДКИ.

Гуляють люди у шинку та й причепили ся
до жида:

— Загадуй, жиде загадок!

— Ну, то й загадок! — жид каже, — А
що-ж буде, як ніхто не вгадає?

— Та не жури ся про те! Хто не вгадає,
той заплатить карбованця.

— Ну, герсти! А що-ж воно такеє, що
в день чорніє, а в ночі біліє, а ранком синіє?

Думали-думали — ні, не втнуть: дове-
лось дати по карбованцю.

— Ну, скажи-ж Мошку, що воно таке?
— питають ся жиди люде.

А жид:

— Герсти, що то таке? А я почім знаю!

— Е, так вертай гроші!

— А нащо-ж так? І я не вгадав — і я сам
собі віддаю карбованця.

43. САХАР.

— Та й солодкий-же той сахар!

— А ти хйба їв?

— Та мені розказував цимбалистий, а йо
му казав басистий, що як вони грали у жидів
весілля, то жиди їли, — і такий, каже, солод-
кий, що аж страх!

44. ДУРЕНЬ ДУМКОЮ БАГАТІЄ.

Лежить циган по обіді та й міркує:

— Ех, — каже, — як на оцій кобилі одурю та візьму бариш, росторгую ся, то куплю хату та хазяйство заведу.

А діти: — І корову купимо!

А циган: — А вже-ж купимо приведе нам корова телятко, а те телятко...

— А я сяду верхи, — син каже, — та й їздити-му на теляткові.

Циган як схопить ся, як почне його чухрати нагаєм.

— А не сідай! А не сідай!... бо спинку зломши!

45. АБИ ШВИДЧЕ.

Зібрались їхать у ярмарок чоловік та жінка та й сіли обідати. Жінка й каже:

— Їж ти, чоловіче, юшку, а я курятину — аби швидче.

— Добре!

Пообідали.

— Ну, сідай-же ти, жінко, на воза, а я верхи, — аби швидче!

Сіли. Чоловік висмикнув дугу та й гайда, а жінка зістала ся:

— Отсе-ж тобі, жінко, — аби швидче!

46. МОСКАЛЬ - КОСАР.

Ішов москаль на косовицю. Іде і собачку з собою веде.

— Москалю, куди йдеш?

— Касить! — веселенько каже.

— А собачку-ж нащо береш?

— Вот! Што сам не їс'єм, то собачка їс'єсть.

Вертаєть ся косар — ледви ноги волоче. Не гаразд, мабуть, косило ся.

— Москалю, косив?

— Касіл, чорт мене насіл! — і голову не одведе.

— А собачка-ж де?

— Іс'єл! (Харьк. п.).

47. ВАРЕНИКИ.

Вернув ся салдат на квартиру з муштри пізно і просить їсти.

— Оттам, — каже господиня, — у печі в макітрі, — витягни сам.

— Дая, может, перекіну?

— Бери, бери — воно не розіллеть ся. ✓

Витяг салдат вареники.

— Да как же єво єсть?

— Та бери в руки та їж!

— А как же оно прозиваєть ся?

— Ат, — каже, — жери мовчки собі!

Поноїв салдат, аж пальчики облизав, та тоді:

— Харапі, бабка, твої жеримовчки, — жаль только что маловато.

48. ЗЕЛЕНИЙ ДУБ.

Сїв батько з двома синами обідати у лісі.

Узяли ся горячого борщу. Покуштував один син — пече.

— Та й дуб-же! — каже.

І другий син покоштував:

— Та ще й зелененький, — каже.

А батько заслухавсь, про що вони балакають, та як сьорбне тоді повним ротом того борщу, як підкочить:

А щоб-же ви, синки, на тому дубові повисли!

49. БАБИНІ ГОРОБЦІ.

— А скільки ви, бабо, піймали горобців?

— Отсе, синку, тільки отсього піймаю, та ще девять зістанеть ся, — то й буде аж десять.

50. ЛІЧИННЯ.

Їдуть з ярмарку.

— Тпру! Стій! Давай, жінко, гроші лічити! Кажи, куди поділа?

— Та що, се тобі, чоловіче, так здало ся, щоб усе гроші лічити! Ну от: копу за сіль, копу на сіль, та за копу соли кушила, та копу з кумом прошили — от і гроші всі!

— Так! А гей, воли!

51. НОЧЛІЖАНЕ.

Покрали коней, а ночліжане бачили. От їх на допит.

— Ви винні! — кажуть.

— А вони:

— Не знаємо ми нічого! Правда, що ми ходили дещо і гомоніли про що, тільки, коли ми хоч що, або що, то нехай нам чорт знає що — от що, а не то-що! А ви кажете, щоб ми там -що-що, або або-що!

52. ТЕСТЕВІ ДАРИ.

Як оженв ся, то дав мені тесть у придане торбу з сьома перегородками: на хліб і на ви-хліб, на пшоно й на випшоно, на сіль і на ви-сіль...

Та дав іще кобилу таку, що як положити на віз сім мішків порожних, то з гори ще й біжить!

53. МАЛО ІСТЬ.

— Ти, бісового сина дочко, по десять разів на день їси! І хиба тобі не настарчиш!

— Де-ж там по десять разів! Усього по тричі!

— А злічи, сяка-така!

— Снідала-обідала, — раз їла; полуднувала-підвечіркувала — два їла; вечеряла-повечіркувала — три їла. От і все!

54. УГАДЬКИ.

У мене, — каже циган, — три сини, та всі три угадьки: як скаже один, що буде дощ, другий, що хмарно, третій, що соняшно — так котрий і вгада!

55. БДЖОЛИ.

Заліз циган на пасіку бджоли піддирати. От чи піддрав, чи ні, — коли се хазяїн прибігає з людьми та до цигана:

А що ти тут, такий-сякий, робиш?

Та як заходились його періщити — на силу вихопив ся циган. Тоді як побіг... А люде гукають:

— А що, чи добрі, цигане, бджоли?

А циган:

— Хто їх зна, чи вони добрі, чи ні! А що мед, — то тяжко солодкий!

Та знов бігти!

56. ЦИГАН НА МОРОЗІ.

Довело ся бідному циганови, що ніде й погріти ся, а зима була люта. Загорнув ся він у неретку (сіть така), сидить, ухналі зубами кує. А далі й каже, показуючи пальцем крізь очко:

— Се-ж то тут холодно, а як-же воно там?!

57. ТІСНОТА.

Раз їхав чоловік великим шляхом та проїздив піуз верству: коло верстви дорога була накочена, то якось він і зачепив ся. От став то ді, чуха потилицю та й каже:

— Яка-ж то тіснота, що ніде й возом проїхати!

58. ГОЛОДНИЙ ЦИГАН.

Прийшов циган до чоловіка, три дні нічого в роті не було, сем'я сидить голодна, а тут жінка хліб з печі виймає, борщ на припічку булькотить... Циган каже:

— Киши-киши, борщику, будем тебе їсти!

— Будем їсти та не всі, — відказує хазяїн.

А циган:

— Хиба ти не хочеш?

Коли циганча прибігає, бачить; на лаві хліб парує... а попросить сором.

— Ідїть, — каже, — тату, обідати!

— Обідайте собі самц, а я з добрими людьми побалакаю.

Циганча не йде, кличе вдруге, втретє... як ухопив циган хліб, як шшурне ним у циганча...

Я— нічим мені тебе, сяка така дитино!..

А циганча за хліб та до дому. (Київськ. п.).

59. ХИТРИЙ.

Пішов один чоловік позичати воза, а той у кого він позичав, помітив уже його та й каже:

— Та я-б тобі, сину, дав та ти, орючи, як рубаєш що, або притісуєш, то далеко дуже від воза відходиш.

— Е, ні, дядечку, їй Богу! що рубаю, то все до колеса.

— Тим то, як я тобі давав той раз воза, то все обіддя було порубане! Іди-ж собі та більше і не вертай ся! (Полтавщ.).

60. ДИТИНА З ПЛАЧЕМ.

Одного разу їхали два купці і заїхали на заїздний двір, а двір держав чоловік простий. Позносили ото вони з воза свої клунки і просять хазяйку, чи не можна достати кавунів та динь.

— Чом не можна? — Можна! — каже хазяйка.

От вона й пішла по кавуни, а хлопчик років пяти зістав ся дома і давай ото кричати, що мати не взяла його з собою. А хата поруч із тією, де були купці. Ото він кричав, поки втомив ся, тоді замовк.

От один купець, — бо їм обридло, що він кричить, — і каже:

— Ну, слава Богу, перестало!

А хлопчик, почувши:

— Еге, перестало! спочину та й знов буду. (Полтавщ.).

61. СТАРШИНА.

Раз обрали собі люде старшину. От і запищав ся новий старшина; зробив ся такий пановитий, що й підступити до його страшно. Сидить якомсь новий старшина на рундуці і бачить, що хтось їде селом. Погукнув старшина на свого небожа:

— Біжи мерщій та спитай ся, що воно за птиця таке їде через моє село.

Клинув ся хлопець миттю доганяти: біжить та гукає на проїжджаючого, щоб підждав. Стало. Підбігає хлопчик.

— Чого тобі треба? — питає проїжджаючий.

— Та наш новий старшина звелів спитати, що ви за птиця така тут їдете?

— Скажи своєму новому старшині, — о-

ззавсь проїзджаючий. — що і ти дурень, і старшина дурень.

Вернув ся хлопець. Старшина питає:

— А що?

— Та то якійсь знайомий.

— Як?

— Та так: і вас знає, і мене знає.

— Як-же він знає?

— Та казав, що й ви дурень, і я дурень.

Замовк старшина. З того часу вже нікого не питав ся. (Катеринославц.).

62. МАЧУХА.

Обділпла мачуха двох своїх пасинків кожного цілим ширіжком, а синові ні одного не дала, та й каже пасинкам:

— А ви-ж дайте моєму синові хоч по половинці. (Харківщ.).

63. ЛІНИВА БАБА.

Була собі стара баба; жила вона у двійці з онукою, та не було у них ніякої худобини, тільки собака та трибока хатина. Бідували вони на світі більш за ліньками. Поки онука була мала, то баба ходила на заробітки, копала ріпу, а вона й сама не пішла, і онуки не пустила.

— Нащо мені, — каже, — ріпа? В осені онучку заміж віддам, собака здохне, а сама як небудь: то в зятя, то в родичів переживу зиму.

Але збігла й осінь, прийшла зима, а собака не здихає і онуки ніхто не бере заміж, а їсти вже нічого. То отсе тільки зачує було стара, що віконницею вітер стукає, то зараз:

— Вийди лишень, онучко, на двір: старости прийшли.

Аж там нікого нема. Ждали, ждали, а тоді баба й каже:

— Ні зять онуки, ні чорт собаки не бере!
Хоч би вже який диявол на рішу покликав!

64. РОЗМОВА.

Їде чоловік шляхом із торгу, а другий йому на зустріч:

— Здоров!

— Здоров!

— А що?

— Бичка.

— А де?

— У базарі.

— За скільки?

— За сім.

— Прощай — соб, гей!

— З Богом — гей! (Клівщ.).

65. КОМУ ВОНЯ, КОМУ ПАХНЕ.

Купив чоловік дьохтю аж за три злотих та й несе його вулицею аз мотузок, що причеплений був до мазниці. Ще не далеко відійшов він від крамниці, коли се той мотузок — трісь! і увірвав ся; мазниця гепнула на землю, і дьоготь потік із неї. Біда чоловікови! За останні гроші купив, а тут така шкода! Давай він збирати той дьоготь пригорщами. Де не взяв ся кунчик, ішов поуз, та, порівнявши ся з ним і давай лаятись:

— Ех, ти, хахол! навонял сдесь дьогтем!

— Еге, тобі він воня, — озвався чоловік,
— бо ти грошей за його не платив, а я запла-
тив за його три злотих, то він мені пахне.
(Катериносл.).

66. ЦИГАН - КОСАР.

Наняв чоловік цигана сіно косить і назначив йому ціну, яка вже там була, і харч.

От той виїшов косить, та й пролежав увесь день у лісі. Над вечер прийшов:

— Уже скопив!

От повечеряв, узяв гроші, та ще й просить сала; а чоловік не дає; він і каже:

— Ну, не дав ти сала, щоб-же твоя трава встала!

Коли піде хазяїн на другий день — аж трава й стоїть.

— От каторжний циган!!!... Щоб було мені йому вже той шматок сала дати, а то пронала робота. (Київц.).

67. РОЗБІЙНИК ТА ЖИДИ.

То був собі один розбійник з хлопцем, та бачить раз — їдуть жиди. От він і каже хлопцеві:

— Візьми булаву та перестрінь тих жидів і скажи, щоб гроші віддали.

Хлопець пішов, став на шляху та й каже:

— А давайте гроші!

— Гирсте, які гроші?

— Мені, — каже, — звелено, щоб усі віддали.

А воно таке мале, хоч і з булавою на плечі, то жиди й не дивлять ся.

А той розбійник тим часом зайшов та й став за дубом, та виплянув звідтіль і булаву свою оттаку здорову показує та й каже:

— Віддай, віддай йому гроші!

Тоді жиди:

— Ну, оттакому козакови, то й гроші віддати, а то — чорт знає кому! (Київц.).

68. ПОТОЦЬКИЙ ТА ІВА.

А то був дуже багатий пан Потоцький. І в його підданий Іва — і Потоцький його дуже любив: куди, було, сам їде, то вже й Іва з ним.

Прийшли іменини Потоцького. Іва приходить:

— Моє ушановання, ясновельможний графе!

— Моє ушанування, Іво!

— Поздоровляю ясновельможного пана графа з іменинами!

— Ну, спасибі, Іво, що не забув!

Виніс йому дуката (три рублі) і дав.

— Ну, а твої іменини, Іво, коли? Я до тебе прийду.

— І! що ви, ясновельможний пане жартуєте!

— Ні, Іво!... А що-ж ти мені даси, як прийду?

— Та в мене, ясновельможний пане, нічого немає. — що я вам дам?

— Е, вже-ж так: я собі тепер, а прийду — ти мені повинен дати...

От, Іва собі думав, що Потоцький жартує: пішов собі та й забув. Приходить той день що сказав: Івана там якогось.. Потоцький приходить:

— Здоров, Іво, з іменинами будь здоров!

— Спасибі, ясновельможний пане!

Сів Потоцький, балакає. Сидів-сидів — не дає Іван нічого.

— Ну що-ж ти, Іво, мені нічого не даси? — каже Потоцький. — Ти мій мужик — прийшов до мене, то я тобі дав три рублі!... А я граф, ти повинен мені дати п'ятнацять.

— Де-ж я вам їх ясновельможний пане, візьму?

— Де хочеш бери!

— Та в мене нема, милостивий пане!..

— Е, лайдак, галган! коли нема п'ятнацять рублів — верни мої три!

Іва — нічого робить — вернув. Потоцький узяв і пішов до дому. (Поділля).

69. ПОТОЦЬКИЙ ТА ЖИД.

Приносить жид до Потоцького цетрини і помаранчі, чи не куштує ясновельможний пан?

Узяв Потоцький три штуки.

— Що-ж тобі за їх, жиде?

— По десять грошей, ясновельможний пане

— Що?

— По десять грошей дасть ясновельможний пан...

— Гей, — гукнув Потоцький, — поведи його, покажи йому палац!

Козачок повів по палацу жида. А там палац — то так як та церква! По стінах портрети понаписувано...

Обводив козачок того жида по всьому палацу. Вернув ся.

— А що-ж гроші, ясновельможний графе?

— Що?! дурню, жиде!.. А за віщо ти, пся віро, дивив ся на палац?... З тебе слідує пів рубля, а я з тебе тільки тридцять грошей узяв... геть! жени його!

Так жида й прогнавш. (Поділля).

70. ПОТОЦЬКИЙ ТА ЛЬОКАЙ.

Потоцький був дуже справедливий: вже що зробить, то зробить яку там пакость, а що справедливий, то так! І не любив, щоб дурно його пропадало, — бо й скупий таки був. От і дає він своєму льокаєви що-дня рубля на вино: де хоч бери — пляшка щоб йому вже була до столу.

Тільки одного разу обідав Потоцький та й не допив пів чарки, хотів вивірити льокаєва.

Сідає Потоцький другого дня обідати, подає льокай йому знову цілу пляшку. Глянув на його Потоцький:

— А де вчорашнє вино?

— Яке, ясневельможний пане?

— Як то яке? Що я вчора не допив!

— Не було, ясневельможний пане!

— Як то не було? А, лайдак, гунцвот, — брешеш!

— Там тільки на денці, ясневельможний пане, гуща зостала ся, півчарки...

— Подавай мені гущу, щоб було півчарки... подавай, галґане!

Льокай — нічого робити — поставив йому за свої гроші ще пляшку. Потоцький узяв, одлив собі півчарки та й каже:

— На — се твоє! мені твого, дурню, не треба!

І віддав йому назад цілу пляшку.

— Та гляди, щоб ти мені не плував, дурню — не займав панського добра, а то я тебе батогамн одшмарую! (Поділля).

71. ПОТОЦЬКИЙ ТА ЛІСНИЧІ.

У Потоцьких ліси є й тепер здорові, а то ді ще більші були. У його були там і лісничі і куренні. То звісно: панський ліс — крадуть та й продають.

От, довідав ся пан Потоцький, що так його ліси переводять; — „Стій-же, я вам дам!” А льокай, що з ним їздив, і підслухав та тим:

— Стережіть ся, — каже, — браця, бо Потоцький дочув ся, що ліс продаєте, то казав, що швидко приїде до ліса оглядати.

Ті лісничі, як почувли, мерціей позгромаджували свіже гілля, свіжі пеньки снігом поприкривали — і ждуть уже Потоцького.

Коли підняла ся така хуга: світу не вид-

ко — мете!... А в лісі аж вие. Бачуть: підїздить якийсь чоловік до куріня, — коебняком нап'яв ся, у простій одежині. Зліз з санок: а ті зараз і пізнали вже, що то сам пан Потоцький, та й нічого...

— Здорові, люде добрі, пустіть коло вас погріть ся!

— Сідай, грій ся, — кажуть.

От посідали всі біля багаття, і пан Потоцький з ними, — балакають. Потоцький і каже:

— Продайте, хлопці, мені дерева.

— Що? як то: панське добро та щоб ми продавали?! такого доброго пана?..

— Я вам, — каже, — і могоричу поставлю.

— Могорич, — кажуть, — станови — вишемо, а дерева не продамо: ми панського добра стережемо як ока!

Вин'яв Потоцький з саней боклак горілки — так, може, відрі дві, поставив. Сидять, пють... То бач, він хоче їх підпоїти: сам там півчарки више, а їх напуває... Та мужика одурив!

Пошили ту горілку; він таки лізе:

— Продайте, хлопці!

— Та раз тобі, — кажуть, — сказано, не віро, що панського добра не продамо без пана!

Він знову:

— А може-б ви, хлопці, продали?...

— Гей, хлопці! — гукнув отаман, — а возьміть лиш його — чого воно оця невіра су четь ся?

Хлопці так і розіп'яли Потоцького, та й давай шкварить... Ушкварили йому, може, з півсотні.

— Ото, щоб ти не підбивав добрих людей на зле діло! їдь, та нікому й не кажи!

Потоцький зняв ся — поїхав, та вже нікому й не хвалить ся, чого заробив.

Потім того збирає він усю свою службу.

Зійшли ся всі. От він велить позвати:

— Позвіть мені отакого — отамана і отаких — лісничих!

Тих кличуть, а в їх уже й душа похолола...

— Отсе буде!" — думають.

Прийшли, поздіймали шапки:

— Здорові, ясновельможний пане! Чого ясновельможному графови нас треба?

А Потоцький поздоровкав ся з ними та й каже:

— Кажуть, що до вас приїздили дерева з мого ліса купувати?

— Приїздили, ясновельможний пане, приїздили!

— Що-ж ви йому сказали?

— А що ми йому сказали, ясновельможний графе? сказали — не продамо: ми панського добра стережемо як ока!

— А він вам що?

— А що, ясновельможний графе? Горілкою хотів підпоїти...

— А ви-ж що?

— Горілку випили, а його батогамі вибили!

— Ну, добре, добре! так і треба панського добра стерегти! Отже вам за те, хлопці, по дукату! (Поділля).

72. ЦИГАНОВА ВІРА.

— Цигане, якої ти віри?

— А тобі якої треба?

73. СКІЛЬКИ РОКІВ.

Як-же мені знати, скільки мені років? Як родивсь, то без пам'яті був; як ріс, то розуму не мав, а як уже до розуму дійшов, то тоді-б то й лічити, та багато літ уплило.

74. БРЕХЕНЬКА.

Як був я ще парубком, а дід тоді ще невеличком був, а батька ще на сьвітї не було, то дідусь було питаєть ся:

— А що будем, спну, робити? зима холодна.

То я було діда ражу:

— Поїдьмо, — кажу, — дідусю, в ліс та нарубаємо дров.

— Поїдьмо, так і поїдьмо!

А в нас бичечки невеличкі собі були, так, можно на пригірщ було взяти. Поїхали в ліс. Двлюсь, аж ломачча така велика купа! Я стук сокирою в те ломачча! а медвідь звідтіля, з того ломача! Коли я в те ломача, аж там шестеро яєць. Як узяли ми з дідом, то дручками на віз не скотили, та вже я ледве не ледве в папку забрав: такі великі.

Ото приніс до дому. А в нас, як на те, правда, свиня квоктала. От я підсинав під ту свиню, а вона й вилупила мені 6 волів, так як соколів. Тоді вже як узяли ми з дідом тими волами поле орати та хліб сіяти... та і вродило-ж добре! Вийдем було з дідом на поле, то те чуже, а те не наше; те чуже, а те не наше!..

Як узяли-ж ми женців збирати так, Боже мій милостивий! що то ми того женця збрали! аж одну бабу!... Як понажинала вона нам кіп!... Боже милостивий, скільки кіп!

А дід покійник і питаєть ся мене:

— Де-ж ми, синку будем скирти склада-ти?

А я кажу:

— Але-ж у нас комин великий, то на комні скирти складемо, а на печі молотитимем.

Як-же вкљонулась та проклята кузька, миші, та так-же вкљонула ся! А в нас, признать ся, кіт добрий був. Як махнув він по комену, як ударить хвостом, а наші скирти та в помійницю!...

А тут уже й батько підріс. Так мати, було, все любить молоко парене, а ми все кисле. То мати, було, по селу парить, парить а ми в запічку киснем-киснем. А батько, правда, рибалка добрий був: кине удочку в чужу будочку, то й тягне коли не кожух, то свиточку.

От ми й розжились. Так батько каже:

— У тебе мати вмерла, а в мене жінка, то поставимо обід.

Як узяли-ж ми збірать людей на обід, та з такою умовою, щоб була своя ложка, і хліб і сіль. От як найшло народу, так, Боже милости вий! — аж два чоловіки. Так батько й каже:

— Засолим-же отсе озерце, то ввійте щербичку, а на споді буде рибка.

Так ті люде не здякувались.

75. ВЕЧЕРЯ.

— Уставайте, тату, вечеряти!

— А хліб-же є?

— Ні, нема.

— Вечеряйте-ж дітки, — я розіспавсь.

76. ГОСТЮВАННЯ.

— Е! як я в їх була, то там мене гарно приймано: так просили, так не пускали...

— Та куди-ж не пускали?

— Та до їх у хату. — А так приймали, так приймали — все з столу... Так ми посиділи на покуті — знадвору... та й до дому пішли.

77. ПОХВАЛИВСЬ.

— Ех, каже парубок, танцюючи, — ех, штани-ж мої, штани сині, а ще двоє дома в скрині.

— Так скинь-же мої, вражий сину, коли в тебе є свої! — каже його товариш.

78. НЕСЕТЬ СЯ.

За кріпацтва ще пан один служив десь у місті, і прислано до його чоловіка з його слободи.

— А як-же справляється там новий оком — пита пан того чоловіка, що приїхав.

— О, то-то пане, несесть ся!

— Ну що-ж? як?

— Все, пане, знизу поли надрізує, та плечі латає.

79. ПІШЛИ В ГОРУ.

— Цигане, он твого батька повісили.

— О! пішли наші вгору.

80. ХОРИЙ.

— Що се тобі, синашу, сталось? Чи то в тебе хвороба яка, гнітючка, чи що? Бо ти-ж таки нічого не їси. Чи їв ти сьогодні що?

— Ні, тату. Тільки дали мені мати у ранці хліба крайчик, та черствий дуже; от я хотів розмочити його у відрі з водою, та не вліз, — так я його сухим і згриз. Більше нічого їсти не їв.

81. ХВАЛЬКИ.

Купив собі чоловік нові чоботи, жінці перстенів, а дочці сережки.

Настало свято, усі і повбірались у новеньке.

Коли се заходить якийсь гість.

Чоловік сів на покуті, човга ногами, — виставивши нові чоботи; сам хату озирає, а то ді, ногою показуючи (щоб чоботи бачили):

— А чом се у нас, — каже, хата не метена?

А жінка виставила поперед себе руки, розпірчивши пальці, щоб перстені видко було, та й каже:

— Чи я-ж не казала?

А дочка замотала головою так, що сережки зателіпались, та собі:

— Отсе лихо! скільки-ж разів її на день мести?!

82. ДУРНІ ПРОДАЖНІ.

Одному чоловікові та треба було у місті купити дьохтю. От, не потрапив він куди треба, та й зайшов у таку крамницю, де всякі хви́гн-мшґн продають.

Увійшов, мазницю поставив біля ніг та й дивить ся.

А в крамниці тільки один крамарчук, і питаєть ся він того чоловіка:

— А чого тобі?

— А дивлюсь. — каже чоловік, — що тут продаєть ся.

— А тобі ж чого?

— Та мені дьохтю.

— Та не дьоготь же, а дурні, дурні, дурні тут продають ся.

Подививсь чоловік на його та й каже:

— Оце ж як тих дурнів здорово купують — тільки оден усього й зостав ся...

83. НЕОДНАКОВА МІРА.

Невдала жінка напекла негарного хліба та вже й підлещуєть ся до чоловіка:

— Глянь, чоловіче, який бо то хліб гарний — як пух легенький!

Тільки жінка одвернулась, а чоловік гуп її тим хлібом! А вона тоді:

— Оце харциз, ударив, як камінюкою!

84. НАЙМИТІВ ЗВИЧАЙ.

Наймит першого року каже:— „Десь господарські воли зайшли”; на другий:— „чи не бачили де наших волів?” А на третій — то вже: „—от, десь мої воли зайшли; шукаю сам і хлопців розіслав — і ніде не знайдемо.”

85. МАТЕРИНА НАУКА.

Навчали мене покійна мати: — „Не радій, сину, чарці! — так я й доси їх слухаю: як дійде до рук чарка, я скоренько її вип’ю і віддам зараз — ні трохи їй не радю..! хай їй цур!

86. ДЯК.

— Дяче, дяче! чого твоя сем’я плаче?

— Не всім же співати!

87. СТІЛЕЦЬ.

Як стрельнув у качку, — так і вбив. Так не ідолове ж піря: саме полетіло і мясо занесло.

88. ГАРНИЙ СИН.

— Ей, синку, не роби так, а то будем бить ся!...

— Тпру!

— А що?

— Що ж, бить ся, так і бить ся!

89. ХИТРИЙ ЦИГАН.

Обіда у коршмі якійсь купець і подали йому порося печене. А тут циган нагодився, просить їсти. А купець:

— Добре! — каже, — що ти найсамперед зробиш поросяти отьому, те й я тобі зроблю, а тоді вже й їстимеш.

А циган зараз те порося поцілував та тоді:

— А ну, пане, й мене так!

90. НАЯРМАРКУВАВ СЯ.

— Тату, на ярмарку всі люде лошат погубили...

— А ти?

— Еге! я своє вже увечері...

91. БЛАЖЕН МУЖ.

Блажен муж до церкви недуж, а до корчми чим дуж. І з старів ся воюючи, по тих корчмах ночуючи. І купує й наливає, наливає-вишиває, вишиває і куняє, — свого віку доживає.

92. НІ СЮДИ, НІ ТУДИ.

Якась пані, не дуже то богата, хотіла поводитись зовсім по панському. От одного разу наїхали гості, вона й покликала якогось Микиту, що рубав там дрова, чи біля волів порав ся, і звеліла розносити чай; а щоб Микита не помилив ся, кому попереду, а кому потім, то пані його раз по раз смик та смик за поли:— „Сюди, Микито! Туди, Микито!” Носить Микита чай... А далі пані якось не потрапила за поли та за очкур смикнула, а він га-

спидів, та був з зашморгом... Зоставсь Микита з чаями посеред хати, мов кінь спутаний... та, повернувши ся до пані:

— Сюди — каже, — Микито! Туди, Микито! Оттепер уже ні сюди, ні туди!

93. ГОЛОВКУ СКРУТИВ.

Циган унадив ся обідати і вже поміча, що хазяйка, як покрає отсе мясо на тарілці, то кращими кришениками до чоловіка або до дітей. От циган і пішов на хитрощі: почав розказувати, що він горобця шіймав та — „оттак, каже, голову йому скрутив!” та хап за тарілку і крутив її кращими скищенниками до себе.

94. ГОЛОДНИЙ.

— Мало шпрогів!

— Та їж, ненажеро, — отам на печі повна макітра!

— Еге, я не хочу! я думав, що нема!

95. КОТОРІ НАШІ.

— Помагай, Боже, нашим!

— А которі ж ваші?

— Которі подужають.

96. ЛИХІ ЛЮДЕ.

Оттам, матінко, лихії люде: як напалося на мене все село, — ледві-ледві одгризла ся.

97. ХМІЛЬ ТА ЦИБУЛЯ.

Здбав ся хміль з цибулею: перше один одного позневажали, а потім повеличали.

— Помагай Боже, гірка!

— Здоров, шалений!

— Помагай, Боже, тобі, смаковита!

— Здоров будь, веселий!

98. ПІЙМАВ.

- Тату, я піймав татарина.
— То веди його сюди.
— Не ведець ся бо...
— То пусти його.
— Так не пускаєть ся-ж бо!...

99. ЛАСУВАННЯ.

Коли ласувать, так ласувать, бий, жінко, ціле яйце в борщ!

100. МАТИ Й МАЧУХА.

Рідна мати брехуха: — „І щоб тебе! І бо дай тебе!” А сама вже: — „Ох, коли-б чого не стало ся дитині з мого дурного слова!” А що вже мачуха, то справедлива, ніколи не збреше: як каже:

— Я тобі дам! — то вже дасть!...

101. НАГУЛЯЛИСЬ.

— Оттак, хлопче, ми всю ніченьку прогуляли!.. І нагулялись як!... Там пани чаї та шпунти шють, а ми в приглубнику знай люльки плюндriamo!...

102. ОЧІ.

Приніс чоловік податок, а писар подивив ся у книгу та й каже:

- За тобою ще недоплата. Ти не віддав.
— Ні, віддав.
— Не віддав!
— Отже віддав!

Бачить писар, що не обдурить, та щоб викрутити ся якось, — до писарчука:

- А подай мені очки!
Надів окуляри, глянув:

— Правда твоя: віддав.

Тоді той чоловік:

— От спасибі отсим скляним очам, а ті хоч би й повилазили!

103. НЕ ГРІШИ НА БОГА.

Циган зайшов до шевця, а в того діти на той час померли. Питаєть ся циган:

— А де ж твої діти?

Швець каже:

— Бог забрав.

Просить тоді циган наптити ся. Той, з свого жалю, не дивлячись:

— Он, — каже, — напийсь!

А там шевський квас стояв. Циган як сьорбонув та тоді:

— Не гріши, чоловіче, на Бога: од чортового квасу діти померли!

104. МЯСО І САЛО.

Чоловік якнийсь кабана смалив, а циган тут нагодивсь і намагаєть ся: дай та дай йому сала. Той дав йому. То циган тоді:

— Дай і мяса!

— Добре, — каже чоловік, — дам і мяса, тільки скажи одним словом: Мнясо й сало.

Циган і почав: і „мясечко-салечко,” і „мясце-сальце” — ні! А далі:

— Мнясало! — каже.

Засьміявсь чоловік і дав йому мяса.

105. МАЧУХА Й ПАСИНОК.

Мачуха дала на снідання своєму синові чогось ласенького, а пасинкові нічого. От, той боїть ся попрохати, та тільки мугиче собі, співає: „Я б і хліб їв, я б і хліб їв!”

— А дубця не хочеш? — грімнула мачуха.

А він тоді:

— Хпба ж уже й співати не можна?

106. ЖИДІВСЬКІ СТРАХИ.

Ішов жид у ночі лісом, Аж дивить ся, стоїть на шляху розбійник з булавою на плечех. Що тут робити? Убе, а найбільше — гроші за бере. Тоді жид зняв шапку, надів на руку й гука:

— Ей, цуєс? Я не один. А сцо один, то один, а сцо два, то два: два завсїгди не один!

Мовчить розбійник і стоїть, з місця не рушить ся. Жде жид, трусить ся. Далі ще вигдавав:

— Ей, цоловіце, а нї ваз ся! бо сцо два, то два, не один, а собака у мене третій.. гуджа! кусі! гавх! гавх!

Мов і не чує той — стоїть. І всю ніч так... Почало світати, глянув жид, аж то не розбійник з булавою, а пеньок з гілкою. Тоді жид:

— Пхе! сцастя з твоє, со ти пеньок, а то б знав як лякати!

107. ТЕРЕШКО.

— Здоров, Терешку!

— Еге, здоров!... Хпба не бачиш, що я в новій сорочці?

— А, здоров у новій сорочці, що мати з рядна пошила.

— Еге, з рядна, та з достатків: то мати умисне такі товсті нитки виводили, бо в нас сього року дуже коноплі були вродили.

— А чого ж вона така куца?

— Еге! Бо така витекла...

108. ЦИГАН ТА СОНЦЕ.

Наняв ся циган до чоловіка косити. От циганови хочеть ся, щоб скоріш день минав та щоб їсти несли, то він:

— Сідай, сідай, сонечку!

Та рукою на його, щоб сідало. А чоловік шуткуючи і собі рукою, буцім одверта сонце. І так що пройдуть ручку, то знову на те сонце...

А далі циган:

— От, — каже, — біднеє сонце вже за-смикали, а господиня все їсти не несе.

109. РІЗДВЯНІ ГОСТІ.

Приїхали до чоловіка на Різдво зять з дочкою. Ну, погостювали день, два і три, і чо-тири, і все сидять та й не їдуть. Вже й Водо-хрища проминуло, мясниця наближаєть ся, а вони до дому й не думають. От чоловік тоді й прибрал ярміс... Пішов до отамана, побалакав. Одного ранку снідають, а отаман під вікно:

— А чи нема, — каже, — у вас різдвя-них гостей?

— Та ні, нема... А хіба що?

— Та таке й таке діло: наказ прийшов, щоб забиратьь.

— Ні, Бог милував, нема...

Пішов отаман, а батько:

— Ну, — каже, діти, треба вам утікати.

Та як же його утікати? Як побачуть, що виїдять різдвяні гості, — лихо буде! І нараєв батько, що він їх у мішках вивезе з села, на-че просо везе. От, повлазили вони в мішки, по-завязував він їх, поїхали. Коли се отаман той (а батько та підпрохав його) перестрива їх.

— А ти що везеш? Чи не різдвяних го-стей?

— Та ні, се я просо...

— Де? отсе?? — питаєть ся отаман та як уріже ціпком по тому мішку, дедочка, а тоді по тому, де зять. Ті тільки терплять...

— Та отсе-ж, — каже батько.

— Обидва і сей і той? — питаєть ся отаман та знов лусь, лусь ціпком, а найпаче по тому мішку, де зять лежав. Ото, як ще разів зо три урізав, пустив їх..! Впїхали за царину, по вплазили з мішків.

— Отсе, — говорить зять, — лихо різдвяним гостям! Ну, вже зроду тепер не заспдюсь!...

А батько тільки смієть ся...

110. ДОБРЕ ЖІНКА ГОДУЄ.

То так жінка чоловіка годувала:

— Даю тобі кісточку: хоч тепер оближи, хоч на далі бережи!

111. КОВБАСА.

Казав один дядько:

— Що як би ковбасі та крила!... кращої б птиці не було!...

112. БАГАТА.

У мене одежі-одежі!... Одна на мені, друга в помелі — от і всі.

113. ПОДОРОЖНЯ.

Схотіло ся бабі у піст скоромного, а гріх. Думала, думала... Далі вийшла на шлях, сіла й почина собі гарненько сальце плямкати.

Коли їде чоловік:

— А що се ти, бабо, робиш? тепер піст!

— Подорожньому, шиночку, чоловікові не гріх.

114. ЯК ХТО.

Заїхали москалі на заїздний двір і просять вечеряти. Наспала їм наймичка велику мпеску борщу — впорали вони її — ще, кажуть. Наспала ще — упорали й ту: третю давай. Ото їдять собі повагом третю, а наймичка лежить на печі і спати їй хочеться добре.

То вона до москалів:

— Та ну вже тріскайте скоріше!

— Чаво трескатя? Разі ми трескаєм? Ми кушаєм.

— Е, ні! вибачайте! то пани кушають, люде — їдять, а москалі лопають або тріскають — як хочете.

115. ЯК ШВИДЧЕ.

— Куди твій батько поїхав?

— На ярмарок.

— А коли вернетъся?

— Та як поїде на об'їзд, то сьогодні буде, а як навпростець, то хиба завтра.

116. НОГИ БОЛЯТЬ.

Синашу, піди стовчи пшона на кашу!

— Ох, мамо, ноги дуже болять!

— Синашу, йди їсти кашу!

— А де-ж, мамо, моя ложка велика.

117. НАЙМИТ.

До хазяїна нанявсь наймит та вїїхав косити. Ото приїхав та й розмовля з тією торбою, що з харчом була:

— Торбо, що в тобі?

— Хліб та цибуля.

— Спати!

А хазяїн і послав на підслухи, та як довідав ся, як наймит розмовля з торбою, посила наймпичкою другу.

— Торбо, що в тобі є?

— Ковбаса, сало, паляниці, книші.

— Коспти!

118. МОСКАЛЬ.

Падав москаль з черешні та:

— Соломи, — кричить, — соломи!

А як упав: — Ні, — каже, — не нада вже.

119. НЕ ДО СОЛИ!

Ішов парубок з базарю — сіль ніс у торбі за спиною. Коли се весілля. Він дививсь, дививсь та як ушкварить і собі танцювати! А сіль з торби сиплеть ся. От тоді музика гра та й приспівує:

— Ой, парубче сіль сиплеть ся! Ой парубче, сіль сиплеть ся!

А той, гасаючи:

— Тепер мені не до соли, коли грають на басолі!...

Було ж йому од батька, як прийшов без соли.

120. ТРИ БРАТИ.

Жили собі три брати, — такі багаті вони були! — і не вміли вони по панському балакати, а як то бажалося вміти! От і пішли вони до панського будинку слухати, як пани балакають. Найменчий брат підбіг під вікно та й почув два слова: Ето ми; середний підбіг, — почув багато: ні за сьо, ні за то; старший підбіг, почув: так тому й бить! От, і пішли вони.

Ідуть, — аж мертвий чоловік на шляху лежить. Стали й дивлять ся на його. Коли тут становпий їде та зараз до їх:

— Се ви, — каже, — вбили чоловіка?

А брати й думають: — „Як же його балакати? Вже ж із становим треба по панському.” Зараз менчий і почина: знав він тільки два слова, зараз їх і каже:

— Ето ми! — каже.

А становий: — „За що ж ви його вбили?”

Середній брат каже: — „Ні за сьо, ні за то.”

А становий як крикне: — „На Сібір же вас!”

А старший брат: — „Так тому й бить!”

І попровадили тих братів на Сібір.

121. БРЕХУН.

Був у нас чоловік Петро і такий веселий та на вигадки здатний, що краю нема. Як почне вигадувати, то й не переслухаєш. От, одного разу і стріли ся десь наш багатир Колодій з Петром. А вони один другого дуже не любили. От Колодій, щоб поглузувати з Петра:

— Чого-ж, — каже, — досі нічого не збрешеш?

А той:

— Е, ніколи брехати: треба до дому махати та вози запрягати та полову везти. А то за слободою чумаки стали, а в їх воли похворіли, так за мішок полови по два мішки соли дають.

Та й пішов собі до дому. А Колодій і собі мерщій до волів, запріг пар зо три, навантажив половою. Їздив, їздив за слободою — нема ніде чумаків. Вертаєть ся вже у вечері,

— коли сидять люде під хатами і Петро там.
Він до його:

— Що-ж ти, такий-сякий, мені збрехав?
Де-ж ті твої чумаки?

А Петро:

— Адже ти сам казав, щоб я збрехав,
чого-ж причепив ся тепер?

Так Колодій аж розсідаєть ся — лютує,
а люде регочуть ся.

122. ЧУЖІ НОГИ.

Ішов п'яний циган з ярмарку у нових чоботях, пав на шлях та й заснув. Поки він спав хтось уже й зняв чоботи. Прокинувся він, протер очі, позіхнув, глянув на ноги раз, у друге:

— Не мої се, — каже, — ноги, хоч як — не мої. Бо-ж мої в чоботах були, а сі без чобіт.

123. РОЗУМНІ ЛЮДЕ.

Два рабіни зашабашували в корчмі у жид, одправили свої борокути, посідали за столом і сидять мовчки.

Аж входить наш чоловік та й питаєть ся у шинкаря:

— А хто то?

— А то ж два рабіни.

— Та що ж вони сидять мовчки, — нічого не говорять?

— Ет, Іване, — говорить жид, — і на що питати? Хіба про віщо такі розумні люде мають розмовляти? Що один з них добре знає, те і другий знає, а чого один не знає, того й другий не знає.

124. ЖИДІВСЬКЕ ОПОВІДАННЯ ПРО ВІЙНУ.

— Як ішли наші жидки на війна: як не один, так два, як не день, так ніч. Пптають ся люде:

— Кудою ви йдете?

— Турського царя воювати!

І звеліли, щоб усі своя собака замкнули, бо буде військо йти! Всі своя собака позамкнули, тільки мірошник свого куцого собачко не замкнув, бо воно в млині борошно їло. А як ішло наше славне та хоробре військо через гребля, а тут як вискочило те куце собачко, як стали наші жидки утікати, з греблі чим-дуж скакати! Хто не бояв ся, то той трошечки за гребля держав ся, а хто бояв ся, то в річці зостав ся.

125. САЛДАТ.

Пішов один парубок на службу, прослужив девять місяців. Прийшов до дому та й хопе по селу, а мати угляділа, вибігла з хати та й гука на його:

— Синку! синку! чого ти ходиш? іди в хату!

А він:

— Да чорт вас знає, где ви живієте:

126. СТО ВОВКІВ.

Розказував один парубок:

— Як ішов я вчора лісом, — то ж то страховини мені було!... Ледви втік!

Пптають ся його:

— А що ж там таке?

— Та мабуть аж сто вовків як поженеть ся за мною!

— Овва!

— Чого овва! Хоч не сто, а з шівсотні було!

— Та їх і в лісі стільки нема.

— От же й не вірять! Я ж кажу, що ма-
буть штук з десяток гналося...

— Та ну бо, не брешш!

— Та хіба б я брехав? Я ж кажу: як на-
поліг за мною вовк...

— Та де ж ти його бачив?

— Ну, їй-Богу ж по за куцем щось: шел-
лесть... шелесть...

127. ПЕРЕХВАТИВ.

— А я вже перехватив!

— Як?

— Та з'їв окраєць хліба, та дві паляни-
ці та решето гнилиць.

— Потроху ти їси!...

— Та так — сього-того по макітерці, то
й годі з мене.

128. ЗНАЄ.

— А знаєш?

— Знаю.

— А догадавсь?

— Який біс!

129. ВОЯКА.

Як була в мого батька семинаста кізка...
А я повів її на базар та й проміняв на коня. Та
як зробив на того сідло: попруги почепив ли-
чані, а стремена дубові.. І зібрався в дорогу,
— татар воювати, християнську кров оборони-
ти. Та як надів на себе два кожухи, а третю та
четверту бурку: як сів на коня, як повернув
ся округ себе, — так такий молодець, мов го-
дований кабанець!...

Ото й поїхав... їду дорогою, накривши шапку відлогою; їду похід горою; коли як гляну-погляну, — а на тій горі татари з нашими тнуть ся та рубають ся, аж у їх ремінні шаблюки бряжчать. Я такий був молодець, що не злякав ся та відти! Пру, не оглядаючись, за вітром, а се де не взяв ся найяснійший король та й кричить:

— Здоров був, Ігнате! Чи се, каже, — ти?

— А як же, — кажу, — я, найяснійший королю!

— Кудн-ж ти, — каже, — так прудко втікаєш?

— Так собі, — кажу, — за вітром.

— А чи не хочеш ти, — каже, — часом татар воювати, християнську кров обороняти?

— А як же, — кажу, — я того дуже бажаю!

Так він узяв та й наставив мене отаманом до обозу: до одного возу. От я сів під тим обозом, під одним возом, та галушки й варю. А тоді нам на харч по гарцю гречаної лупи давано. От я варю та й варю. Коли зирк на гору, а відти татарин стидкий та бридкий, пикатий та вусатий, на мурій кобпляці та так до мене й пре! А я вмів тоді по татарському говорити. Підскочив він до мене та й пита:

— Шурдю - бурдю?

А я кажу:

— Галушки варю!

— Штринь-бринь? — питає.

А я кажу:

— Гречані.

Він тоді як вихопе з піхви ремінну шаблюку, як рубне мене та нею по плечах... А вона мені тричі коло шиї обкрутилась та по губах бринь!... Я такий був молодець, що й ту-

та не злякався. Як ухоплю лубяну гармату, а в ту гармату галушку, а на панівку юшку, як стрельну: ререп посередині його мимо!... — аж шлок схопився, а татарин так крізь землю й провалився!

Так отак ми воювали, християнську кров обороняли, ворогам на поталу не давали, слави собі превельми-великої здобували.

130. ВОВК.

— А чого ти, вовче, у хлів заглядаєш?

— От! для твого теляти та й у хлів не заглядати!

131. ЗБРЕХАВ.

— Павле! твоя кобила павле!

— Брешеш, Антоне, — то ж вона тоне!

132. ЧОЛОВІК ТА ПИСАР.

Ішов писар у гості. Обув нові чоботи — маленькі та чистенькі — звісно, як у писаря. А воно саме тільки перейшов дощ, і скрізь по улиці калюжі були. Не хочеться писареві чоботи закаляти, підійшов до калюжі та й не знає, як через неї йому перейти: перестрибнув би, так дуже широка. Коли йде чоловік. Писар і гука:

— Візьми мене, перенеси на той бік!

Не хотілося чоловікови на собі ситого писаря тягати, та нема чого робити — треба послухати, бо свій писар: уже ж не без того, що доведеться того чи сього до його вдати ся. Узяв, посадив до себе на спину та й поїс. Як вийшли насеред калюжі, писар і каже:

— Ну, братіку, як наймуть мене знову за писаря, то я тобі сього не забуду, — подякую.

— А хіба ж ви вже тепер не писарем?—
питаєть ся чоловік.

— А хіба ти не знаєш? — каже писар,
— адже сьогодні другого наняли.

— Еге! — каже тоді чоловік, — ну, не-
хай же тоді, як наймуть вас знову за писаря,
— тоді й на той бік перенесу!

Зсадив писаря в калюжу, а сам подавсь
далі.

133. ЧАБАНИ ТА ЗАГОВИНИ.

Сє, кажуть, у старовину чабани такі були
нетямущі. Звісно, живе по степах, усе з вів-
цямц, нечасто й людей бачить, — то де йому
знати? Ну, так отакі чабани та й почули, що
люде перед Великоднем загівляють. Почули
та й послали одного в слободу розпитати ся,
як то і коли. Ну, приходе посланець до попа:

— Коли, — каже, — нам, батюшко, загі-
влять?

— Коли-ж? — завтра Великдень!

Той підбравши поли та до своїх. Тіль-
ки зобачив та шапку на гірлигу та:

— Загівляйте! загівляйте! Завтра Велик-
день!

134. ПОТРЕБА.

Їде чоловік, коли се хтось гука:

— Дядьку! дядьку! стривайте, — щось
треба.

Той став, жде, дума, чого йому треба. Ко-
ли се прибігає той з істником:

— Орю в бісового сина, та ні об віщо й
почухатись, — дозвольте хоч об віз!

135. ЯК КРАЩЕ.

Їде чоловік степом-дорогою, зустрічають його розбійники. Один каже:

— Заріжмо!

Другий каже:

— Повісьмо!

А той чоловік:

— Робіть, — каже, — люде, як лучше!

136. ДОБРІ КОСАРІ.

Косили два косарі: батько та син.

— Ой, — каже батько, — як ми мало ви-
косили!

— Е, — каже син, — ви старі, а я моло-
дий, — кому ж тут було косити?

Але сіли вони полуднувати.

— Ой, — каже батько, — як вже ми бо-
гато з'їли!

— Ге, — відказує син, — і ви мужик, і
я мужик, — чи ж не було кому?

137. ДОБРИЙ ЦИГАН.

Їде циган шляхом, коли спить п'яний чо-
ловік.

— От, — каже циган, — ще йому хто, бо-
рони Боже, чоботи здійме, а він і не вчує. Так
чоботи у бідного чоловіка й пропадуть.

Узяв, стяг із його чоботи та й пішов.

138 ВІДКІЛЯ ШАПКА.

Їхав раз собі панок до міста Бучача, та
й зострів перед тим містом жидка, що їхав з
Бучача. Пан подивився грізно на жидка та й
штає:

— Жиде, ти звідки?

— З Бучача, — каже жидок, не знімаючи шапки.

— А шапка? — гукнув пан сердито.

— Ну, шапка теж із Бучача, — відказує жидок та й поторохтів проз панську колясу.

139. ЦИГАНОВА ПОМИЛКА.

Ішов циган через село та й побачив коня, привязаного до плота. Зараз його за поводці, відшинає та й хоче сідати. Аж тут вибігла жінка з хати та й кричить:

— Гей,, цигане, що ти дієш із нашим конем? а геть!

— Пек, пек! а я думав, що то кобила, — каже циган, кинув віжки та й подав ся собі.

140. ЛІНИВА НАЙМИЧКА.

Ліниву наймичку в ночі господиня будила:

— Гей, Насте, вставай! чи чуєш, дзвонять — горить!

(А то в сусіда заняла ся шопа).

— Але ж бо, господине, — каже з просоння лінива, — Бог з вами, се мені в ухах дзвонить.

141. ГУСИ Й СІНО.

— Іване, — каже жид, — дай гусям сіна.

— А хиба ж гуси сіно їдять?

— Ну, коли траву пасуть, то чому б і сіна не могли їсти.

142. НЕ МОЄ.

Загубив чоловік торбу а в ній була сокира, ковбаса та паляниця. А Москаль ішов із

заду та й знайшов. Наздоганя того чоловіка, а той і пита:

— А що, ти не находив торбинки?

— Какої?

— А в ній сокира, ковбаса та паляниця.

— Е, нет! я нашел мешок, а в нем тапор, какое-то кручоное мясо да пірог.

— Е, се не мое!

Та й розійшлись.

143. ЦИГАН ТА ХАЗЯЇН.

Був собі один такий хазяїн, що ото прий дуть робітники снідати він і каже: „Спи їм за разом і обідати!” — Поїдять вони ще трохи. „Спи їм, — каже, — за разом і вечеряти.

А що вже вони там з'їдять? Ото поїдять за разом, він їх тоді весь день на роботі мордує. каже: „Ви вже й пообідали, й повечеряли!” Хіба який води одвернуть ся наптити. — От і нанявсь до того хазяїна циган. У ранці по сїдали снідати. Поснідали.

— Спи, — каже хазяїн, — тепер ще їм і обідати.

І пообідали вони.

— Давай же їм за разом і вечеряти!

Наспала наймичка й вечеряти. Повечеряли вони.

— Ну, тепер, — каже хазяїн, — ідіть на роботу!

— Е, — каже циган, — добрі люде, як по вечеряють, так і спати лягать. Лягайте, хлопці!

144. ДЕ БОГАТО НЕВІСТОК, ТАМ УСЕ БОРЩ СОЛОНІЙ.

То було в матері дві невістки. От варють вони раз борщ. Мати, як приставляла його, то їй посолсила; а старша невістка не бачила та їй собі. Ось убігла їй менша, одставляла той борщ, не покуштувала та їй собі додала. От поїдали обідати. Сьорбнула мати борщу, аж він такий, як ропа... Мати зараз на старшу невістку.

— Ти солсила?

— Та посолсила, — каже.

— А щоб тебе!

— Та й я, мамо, солсила, — каже менша.

А батько:

— За вами і борщу до діла не поїси.

145. БІДА З ВОЛАМИ.

Пристав москаль до нашого у прийми. От той і посилає його десь волами, а той москаль не знає, що йому їй робити. Ну, старший запряг, сів на воза, — „цабе!“ та їй поїхав. Їде та сам із собою говоре:

— Вот праклятії лошади! Как зачньош їх запрягать і черезседель падтяні, і завозжай, і зануздай да тагда паняй! То б іде бил, пока їх запряжьош! Добро, — каже, — бичкі! завьол їх ровно, пошикал - пошикал да і паєхал! Бог вам рожкі посаділ, Бог вам хвостік прічепіл!... Цабе, бичкі!

От він так цабекав - цабекав, поки воли його в річку затаскали, а там зірвали ся з ярмом та їй подалсь, Він тоді, де б швидче за ними, давай їх лаяти:

— Вот, — каже, чортові бичкі! Дабро лашадка: завозжаєшь ейо и правішь куда заха-

тел. А еті черті, николі їх не оставішь! Чорт вам рогі посаділ! Чорт вам хвасти прічепіл!

Лаяв ся, лаяв ся так, сидючи на возі дотн, що вже й волів тих не видно стало. Вибрав ся так-сяк з річки, пішов шукати воли. Іде йому чоловік на зустріч:

— А что, братец, не відал ти тут чертей рагатих?

— Яких там чортів?

— Да вашіх же валов.

— Які ж вони на масть?

— Да чорт їх знаєт, только вот у ніх на шеях бревно лежіт.

— Що за бревно?

— А вот што у ему восем дпрей верчонних, а одна далбьоная.

— Та се ярмо, — каже той.

— Да чорт єво знаєт, — ярмо там ілі бревно, — пропаді ано с рагатими чертямі!

Плюнув, пішов та більше й не вертав ся в прийми, а воли ті сами до дому втрапили.

146. ГЛУХИЙ, СЛІПИЙ, КРИВИЙ ТА ГОЛИЙ.

Ішли раз глухий, сліпий, кривий та голий через ліс. Аж каже глухий:

— Слухайте, — щось затріщало!

А сліпий каже.

— Глядіть, — то розбійники!

На те кривий:

— Утікаймо!

А голий:

— Бо нас обдеруть.

147. НЕ РОЗУМІВ.

Питав ся наш чоловік москаля:

— Коли в вас Великдень?

— Ну, — каже москаль, — велик день в Петровкі.

— Та ні-бо, — каже наш, — коли Воскресення?

— У нас каждую неделю воскресене.

З тим і розійшли ся, не порозумівши ся.

148. ДОБРЕ ПОПОЇВ.

Прийшов я до одної хати, — там пироги ліцлять. Прийшов до другої, — там пироги їдять. Прийшов до третьої та й води нашив ся.

149. ДОБРА ЖІНКА.

Я собі як голову змию в суботу, то знов аж у другу суботу, а своєму чоловікові все то на Різдво, то на Великдень, то на Різдво, то на Великдень.

150. ЦИГАНОВА ОБІЦЯНКА.

Знайшов циган мед у дуплі, але високо на дереві.

— Ей, — каже, — Боженьку! Коли б я на се дерево зліз, — то з того воску, що там, до церкви свічку всукав би таку завбільшки, як я сам.

Поліз тоді і якось таки вдрапав ся. Наїв ся меду добре там тоді й каже:

— Чим будь Бога одурити, аби душу засолодити.

Скоро те сказав, — як гуине до долу.

— Ай, — каже, — Боженьку! Як же ти — нічого жарту не знаєш! Я то так пожартував, а ти за правду взяв.

151. НЕМА ХЛІБА.

Прийшов старець до богача та й просить хліба. А богач тоді широгі їв та й каже:

— Іди, дурний, я сам хліба не маю, бачиш — широгі їм.

152. ВИСТАНЕ ХЛІБА.

— Отже встане нам хліба! — каже заможний хазяїн при кінці передновку до жінки.

— Е, бо я паляницями надолужувала, — каже жінка.

153. ТРОЄ ЯЄЦЬ.

Казав пан своєму хлопцеві:

— Звари мені троє яєць і так звари, щоб доварив і не переварив. Як же зварш, то побчищай і принеси.

Перегодом приносе хлопець до пана одно обчищене яйце.

— А ті ж де, що ти одно тільки приніс? — питаєть ся пан.

— Та де, — каже хлопець, — поїв!

— Як же то поїв?

— Та так! Став я яйця варити, так не знаю, чи вони ще не доварились, чи вони й переварились. Ну, я взяв одно, розбив, — а воно ще не дуже вкипіло, ще не доварилось; став я куштувати та й вишив його. Ну, тоді ще трохи поварив, розбив друге — се вже бачу так наче доварилось. Обчистив та кидь у рот та й з'їв.

Та те кажучи, кидь у рот ще й третє яйце та й те з'їв.

154. ЛЮБЛЮТЬ.

- Як мене, мамо, хлопці люблять!
— А як?
— В спину та ще кулаками.
— Добре люблять! Кулаками голублять.

155. НЕОХАЙНА ГОСПОДИНЯ.

Одна жінка занехаяла діжу, що вона й на діжу не похожа: около і в середині вершків на три позасихало кісто, хліб не вдаєть ся. Чоловік її лає:

— Чого такий недобрый хліб? Чом не так, як у людей?

Вона відказує:

— Е, біс батькові твоєму! У людей святять діжу на рік разів із десять, а в нас із роду не святилась.

— Так треба покликати та посвятити.

Ну, й покликали. Піп кадить діжу та приказує:

— Діжа, діжа! треба тобі віхтя та ножа, а хазяйці батожжа!

Чоловік:

— Ти чуєш, жінко?

А вона:

— Еге, молись, чоловіче, та бий покло-ни!

156. СТРАШНИЙ ЧОЛОВІК.

Била жінка мужика, він заховав ся під піл та звідти:

— А чого ти, жінко, за мене йшла, що я такий страшний?

157. ВЕЛИКІ ВІВЦІ.

Їхав раз панок із міста до дому нанятими кіньми та все хотів розмовляти з підводчиком, а той не дуже то був балакучий.

— Що то, хлопку, там на гуже пасе се?

— А де, пане?

— Ну, то не відзіш, — то там на гуже!

— Та то ж пане, вівці!

— То такі со (н) у нас вівці! То як у нас вівці — такі со (н), як тен кунь добри, альбо то еше як тен вул добри! То со (н) вівці! А то що то у вас — вівці!

— От які, пане, великі у вас вівці, а в нас — такі, як ото ви бачили!

Їдуть мовчки.

— Але що ж ти, хлопку, ніц не розмавяш? Треба аби цось цікавего панові розказал, цось подзівнего, що тутай у себе маце, панові показал.

— Та що тут, пане, в нас є дивного? Ото ж бачили, які вівці.

— Але цось визначнего мусїш знаць про свої країни, аби пану повядал.

— Да тут, пане, є в нас річка...

— Річка, но хлопку?

— Нетекою зветь ся; да така вже проклята річка, що хто хоч трошечки скривдить, збреше то, вже тая річка його не знесе — втопшь.

— Втопі но, хлопку? А чи далеко ест та річка?

— Та ще верстов з пять буде.

Мовчать.

— А я, хлопку, цось знов за ті вівці.

— А що пане?

— Та то що я мовілем про ті, що со (н) у нас вівці, так онї не со (н), як тен кунь добри, альбо то еше, як тен вул добри, але так як тен вільк добри! Такі со (н) вівці!

— Ото, пане, які великі вівці, а в нас такі, які ото ви бачили.

Мовчать.

— Даліеко, но, хлопку, єст та річка?

— Та ще, пане, верстви зо три буде!

— А я ще, хлопку, цось знов за ті вівці.

— А що пане?

— Та ті вівці не со(н) такі, як тен вільк добри, але так, як тен пес добри!

— От, пане, які великі вівці, а в нас — оттакісінькі, як ото ви бачили!

Мовчать.

— А даліеко, но хлопку, єст та річка?

— Та ще, пане, мабуць з верству буде!

— А я, хлопку, цось знов за ті вівці.

— А що пане?

— Та ті вівці не со(н) так, як тен пес добри, але як то у вас вівці, то такі і в нас вівці.

Мовчать.

— А отсе пане й річка тая, що Нетекою зветь ся!

— А то ж, хлопку, ріля! Ой, хлопку, як же то ти збрехав!

— Та ні, пане, а бачите, — річка та всохла так, як ті ваші вівці.

158. ЛИТВИНИ ПОЗДОРОВЛЯЮТЬ.

Литвини хотіли поздоровити пана. От на варили горщик кулаги та йдучи порадились так: один скаже:

— Будь здоров!

А другий додасть:

— Із жінкою!

Третий:

— Із дітками!

Четвертий:

— Із домом твоім!

А пятій:

— Із благодатю!

Ото прийшли до пана і підходять один за одним. Перший каже:

— Будь здоров!

Та тільки що підступив до пана, а задній і наступив йому на волоку від постела. Сей упав і горщик розбив та й крикнув, розсердившись, на заднього:

— Щоб ти пропав!

А задні один за одним і почали:

— Із жінкою!

— Із дітками!

— Із домом твоїм!

— Із благодатю!

159. ЛИТВИН ТА НАШ ЧОЛОВІК.

Десь у шпитали лежав Литвин та наш чоловік. От Литвин стогне швиденько:

— О-хо-хо! о-хо-хо! лишечко!

А наш поважно, коли не коли застогне:

— О-о-ох, ли-п-шечко!

А Литвин усе скоренько. От наш слухав-слухав та й каже:

— За проклятим Литвином і стогнати не вправши ся!...

160. САЛДАТИ СВАТАЮТЬ.

Назнали салдати, що в старій бабї гроші є. Прийшли та й сватають її. От почали горілку пити, а один салдат і каже:

— Давай, бабка, запайом!

— Шпівайте, голубчики, шпівайте!

От він почина:

— Бабка, бабка,

Де тваї деньгі?

Рано-рано!

Де тваї деньгі?

Ранесенько!...

— Що ж ти, бабка, не атпайош?

Баба й заспівала:

У курничку

Під штовпчиком!

Рано-рано!...

Під штовпчиком.

Ранесенько!...

От тоді салдат за лопату та до грошей.

Другий ждав-ждав:

— Што єта єво так долга нету? — пайду пазаву!

Пішов та й нема його.

А третій посидів та й каже:

— Што ані там сидять? Пайду пазаву!

І той побіг.

Тоді баба ждала-ждала — нема.

Коли огляділась, аж нема казанка з грішми — сама ямка. От тобі й посватали!

161. СМЕРТЬ.

Один філософ, чи й богослов, казав про мову над одним помершим паном:

— Що се лежить? — Тіло. — Чого ж воно лежить? — Бо їх благородіє вмерли. — Чого ж вони вмерли? — Бо душа з тілом розстала ся.

О, смерте, смерте, сухоребрице! Трясця твоїй мамі! Не дурно тебе латинці називають mors (морс): бо як морснеш кого, то й ноги задере!

162. ВИЩЕ СТИБНУВ.

Стояла в Києві коло Лаврської дзвіниці купа людей і дивувала ся, що така дзвінниця висока.

Підійшов до них москаль, подивив ся та й каже:

— Хоч і висока, а я підстрибну вище від неї.

— А ну-ну, — сказав один чоловік.

— Давай карбованця!

— То що — й дамо, аби підстрибнув так, як кажеш.

Узяв москаль, тоді й підстрибнув як на лікоть, а люде й питають:

— Що ж ти?

— А що, — каже москаль, — нехай вона хоч так підстрибне!

163. ПОБАЛАКАЛИ.

Іде базаром пан і зайшов туди, де люде свині продають. От пан баче, що у кожного мужика лежить на возі свиня, він і каже: „що мужик, то й свиня.” А мужик баче, що як пани йдуть, так за їми й собака біжить, от він і каже: „що пан, то й собака.”

164. ОДНАКОВО.

Поставили салдата в одній баби в хаті. От хоче він їсти. Баба й питає:

— Чого тобі, служивий, дати: чи хліба, чи пирога?

А салдат:

— Всьо адно, бабка, чи хлеб, чи пірог: дай-ка бабка, пірага.

165. МУЖИК ТА КУПЕЦЬ.

Увійшов мужик у крамницю та й гука до крамаря:

— А подай лиш мені оту баньку з канхветами!..

Той і подав. Мужик понюхав - понюхав та:

— Ні, не такі, — давай оту!

Той переменя. Мужик знову, понюхавши, не вшодобав.

— Подай он аж оту! — знов гукає. Крамар, уже розсердившись, переменяє і третю. Не донюхав ся й звідсіль нічого мужик, постановив баньку та й іде з крамниці. Взяло зло крамаря, що дурно панькав ся скільки часу, то й кричить на мужика:

— Куди ж ти? гроші давай!

— За що? — питає мужик.

— А за те, що нюхав, — відказує крамар.

Мужик вернувся, виняв гроші з кишені та й стука об стіл. Постукав, постукав та й сховав. А крамар тоді:

— На що ж ти сховав гроші?

— А як же? — відказує той, я ка купля, така й плата: я понюхав — ти послухав, от і квити.

166. МАТИ Й СИН.

Мати боялась за свого сина, щоб, бува не скоїлось з ним якого лиха. От, раз у літку йде він з хлопцями гуляти до ставка, а мати, побачивши, й гука:

— Іди ж, сину, гуляти та Боже борони піти купать ся, бо як утопиш ся, то тоді й до дому не надходить!

167. ДУРНИЙ ПАРУБОК.

Питаєть ся дівка в парубка:

— Що в тебе в кишені бряжчить?

А він: — Бублик та хустка.

168. СТАРЕЦЬ КАЗКИ КАЖЕ.

Прийшов старець, ночувати просять ся. От ті люде й кажуть: „А будеш нам усю ніч казок казати?“ Він каже: — „Буду.“ Ті дали йо

му повечеряти, а тоді й кажуть: — „Ну, кажи ж казки!” А він: „Повечерявши та спати лягати: було вечеряти не давати!”

169. КАВУНИ ТА ШТОЛІ.

Коло шинку стоїть селянин возом — кавуни та дині продає. Підходить до його москаль і питає:

— „Што, дядько, кавуни, што-лі продайош?”

А той йому:

— Еге, на споді кавуни, а зверху штолі.

Зверху, бачте, були дині, а на споді кавуни.

170. ДІД ТА БАБА.

Десь, кажуть, дід та баба посварились проміж себе і наважились одно до одного не балакати. Але-ж се не надовго заклали: баба не витерпіла надувши губи сидіти, вона й питає старого:

— Старий, чи то ти учора чхнув?

— То що? — понуро озивається той.

— То здоров! — ласкаво відмовляє баба.

— То спасбі!

Тоді баба:

— Ха-ха-ха!

А дід не витерпів та й собі за нею. Та вже й помирились і почали балакати.

171. РОЗМОВА.

— Архише!

— Га?

— А ти був коли у Київі?

— Хто — я?

— Еге ж.

- А хіба що?
— Та я, бач, так питаю.
— То наче б то й був... Ну, а ти, Юхиме,
був?
— Хто, я?
— Еге ж.
— Хе! а як би не був, то й не питаз би те
бе про се.
— Ну, й що ж ти там бачив?
— Га?
— Ну, й що ж ти там бачив?
— Га?
— Що ти там бачив, питаю.
— Що я там бачив?
— Еге!
— Все.
— Хе!

172. СТАРЕЦЬ ТА ПОВОДАР.

Ідуть старець з поводитарем. А поводитар і каже:

- А граків стільки!
— Ого-го! каже старець.
— А хіба ти бачиш? — пита поводитар.
— Та ти ж кажеш, — одказує старець.

173. ДВА ЗЛОДІЇ.

Увійшли у церкву два злодії. От, стали об дирать коло престолу святі речі, і один, доставляючи підсвішника, ступив на престол ногою. А другий йому:

- Куди ти нечистою лапою! — то ж гріх!
А той відказує:
— Хоч лапа нечиста, аби душа чиста.

174. САЛДАТ З ПОЛОТНОМ.

Тягне москаль полотно з тину, кричить баба. Стяг, тоді:

— Пращай, бабка, злом не памінай!

Баба навздогінці, так куди ж його наздогнати! Клене його тоді баба:

— А нехай тебе, препоганний, перша куля не мгне!

А салдат:

— Врьош, бабка, — доброга челавека пуля не вазьмьоть.

— Та бодай ще ти й дзвону Божого не почув!

А салдат:

— Што мне, бабка, твой звон—ека не відаль! Лишь би я во паходе барабан слыхал.

— А що б же ти зозулі такий-сякий не почув!

— Вот! Мне в матушке Расеї і одул запа-йот!

175. ЯК ІВАН ПОВІСИВ СЯ.

Був собі чоловік Іван. Дуже гірко йому жило ся, „Піду, — каже, — та сам собі смерть заподію!” Ішла баба дорогою. Аж бачить, на дереві коло шляху Іван висить.

— Іваночку, голубчику! а що се ти нароби! — заголосила баба.

Коли придивляється та й каже:

— Ге, та як же кумедно завіспив ся, що пустив мотузок попід пахами: добрі люде так за шию вішають ся.

А Іван озивається з дерева:

— Та спитував і я, — каже, — за шию, — коли ж дихати не можна!

176. ГЛУХИЙ КУМ.

— Добрідень, куме!

— Нехай не рие!

— А чи ти жив-здоров?

— Отам лежить за тином.

— А твоя жона?

— Нехай не буде дурна!

— А твої дітки?

— Там не було ніде дірки. Мила тобі свинка — мила мені городинка.

177. ПАН ТА БРЕХУНИ.

Колись пан жив та такий, що не любив у городи їздити і балакати по панському не вмів, усе по нашому. От і пристали до його: „Поїдьмо та й поїдьмо до Петербургу!” Довго не хотів той пан, а далі поїхав. Заходить у якусь гостинницю, чи що.

— Што вам завгодно приказати — снують коло його жевжинки — лакейчуки там, чи що.

— Та нічого, — каже той пан, і сів собі мовчки. Аж ось приходить туди і його знайомий та все з панами. Посідали обідати. От і почали ті пани в брехні пускати ся: той бреше так, а той так, а один і собі:

— Я — каже, — в Парижу не таку рибу та язички їв: риба — як бугай, а язик — насилу вдвох на підносі принесли.

Всі слухають, дивують ся та роспитують, — мовчить тільки той пан.

— А чого ж ви мовчите, чого ж нічого не кажете? про що думаєте? — питають його.

А пан одкашляв ся, втер ся та й каже:

— Я, — каже, — думаю про те, що щоб воно було, як би хотів і отсей пан та збрехав

ще отим здоровенним язиком? Мабуть, було б цікаво!

Всі замовкли, а пан дообідав і поїхав до дому, та більш уже й не приїздив у Петербург.

178. ПОМИРИВ.

З'їхались на заїздний двір два станові, і обидва були в одставці. Слово за слово і доба лакались до того, як вони були становими в одному стані, один раніще, а другий послі. От один і каже:

— Як був я становим, то кращого людям і не хотілось: всі мене любили й поважали, та було й за що: я ні одного чоловіка й словом не обідив.

А другий вислухав та й говорить:

— От же мені жалілись на вас і раділи, що я заступив на ваше місце: — „Зразу, кажуть, полегкість стала.“

— Та то вам збрехав якийсь ворог, неправда, я вже се добре знаю, — почав знов казати перший.

На сю розмову трафив ся чоловік з того ж таки самого стану. Побачили його одставні станові та й питають:

— А скажи нам, дядьку, котрий з нас був кращий становий? — ти ж нас знаєш обох.

Зняв чоловік шапку, вклонив ся та й каже:

— А вже ж знаю: кому ж вас і знать як не мені?... та... та... — та й став чоловік.

— Та ти кажи сміло, котрий з нас був кращий, не сумлювай ся! — промовили станові.

— Та я не сумлюваю, — каже чоловік, — а думаю, як би вам по правді сказать. Хи-

ба так? — та й почав: — Були, каже, в мене віз і сани, і стояли вони в повітці, в тій, де стояла й моя кобила. Стояли, стояли та й давай сперечать ся. Віз каже: — Я був легший кобили; а сани кажуть: Ми були легші. Спорили спорили, та тоді до кобили: Скажи, будь ласкава, що тобі легше возить: чи віз, чи сани? — А стара кобила покрутила головою, подумала, та й каже: — І ти погань, і ти погань. — Бувайте здорові, панове, піду, бо мене кум дожидає.

Та й пішов з двору.

— 179. ДОБРИЙ КІНЬ.

— Чого ти, дядьку, дорожиш ся за коня? він же якій маленький!

— Е! хоч маленький та старенький!

— Чого ж він такий худий?

— Гу, ти б був не худий, як би вворваний! Купи хліб їсти - меш!

180. СВИНЯ.

Було се діло як раз на Великдень. Один чоловік заколов поросю к посвяченому. Наготовила ото жінка в ночовята паску, поросю, сало, крапанки і ще де-що, і чоловік поніс до церкви святити. Посвятив піп паски та друге їстиво, люде мерщій за свячене і чим дуж до господи розгівлялись. Ухватив і сей чоловік своє свячене і тей, мов би наввипередки з ким, рухнув до дому. Біжить ото він шляхом, теліпає ночовятами а поросю й випало з ночовят, та прямо у грязь — льольол! Озирнув ся чоловік та: „Тю-тю на тебе, гаспидське поросю!” Далі нахилвсь, витяг його з грязі, обтирає та й приказує: — „Як кажуть, то воно й правда: свиню святи, а вона в грязь лізе.”

181. ПОЛЕГШАЛО.

Була собі така ледача жінка, що ніяк не хотіла вовни прясти. Каже:

— Щось мені, чоловіче, нездужаєть ся; перечула я через люде, що як би ти узяв отсю вовну, що на печі, та попалив, мені б полегшало.

Чоловікові, звісно, шкода жінки: підпалив він у печі і давай ту вовну шмалити. Як пошмалив уже з половину, то вона тоді:

— Бач, як на печі вовни поменшало, то й мені полегшало. Годі вже, чоловіче, шмалити, а то мені й на свиту нічого не зостанеть ся.

182 БУВАЛИЙ ЧОЛОВІК.

— Здоров, куме!

— Здоров!

— А що, був у Марнополі?

— Був.

— А кораблі бачив?

— Бачив? Ще б пак! я їх їв.

— Та вони ж дерев'яні.

— А я думав, що се та риба, що навхрест лежить та море держить.

183. ШЛЯХТИЧ.

Один шляхтич, як не було нікого в костьолі, молив ся святому Антонію:

— Свенти Антоні, чи даш, о що це проше?

А титар, що назнарошки сховав ся у вівтар:

— Чого? — каже.

— Пеньондзи, свенти Антоні!

— Не дам!

— Чеми ж то, свенти Антоні?

— Бось кеп! (бо ти дурень).

— Свенти Антоні! даць не далесь, о цо просілем, а кпій не кпій: естем шляхціц, мам шабле і своєї ці кпшвди помще!

184. ТЮТЮН ТА ЛАДАН.

Дав чоловік жінці з гривню грошей та й каже:

— Гляди ж: купи мені тютюну!

А саме діло було під Святий вечір. От та, звісно жіноче діло, купила свічечку, ладанцю, прийшла до дому та й накадила в хаті. Аж ось і чоловік приходе:

— А що, купила тютюну?

— Та ні, — каже, — купила свічечку та ладанцю та отсе й наладанила трошки.

— Ладанила, ладанила!... Ладанила б тебе лиха година! Завтра годовий празник, а тютюну ні в зуб!

185. ПОЛТАВСЬКІ ПАНИЧІ.

— Здорові, — каже, — діти!

— Ми, — кажуть, — не діти, а полтавські паничі.

— Чого ж ви на печі?

— Та нема матері дома.

— Де ж вона?

— Пішла по слободі повід віконню хліба добувати.

186. ПЄ ЦИБУЛЬКА ВОДУ.

Їхало два чумаки. Один віз рибу, а другий цибулю. Ото як де стануть кашу варити, то один дає рибу, а другий цибулю, а пшоно то вже порівно. Ось той, що цибулю дає ще й вихвалюєть ся: ось то його приправа мов лучча, а що там твоя риба! То се як поїдять, він зараз до води та:

— Не цибулька воду!

А той слуха се раз, слуха в друге, а в тре те дума: питме твоя цибулька воду!

Та й не дав риби, а наварив сам собі. По поїв той з само цибулею каші, до води — аж не те!

— А що, — питає товариш, — не цибулька воду?

— Чортового батька без риби питме! Давай знов у двох варити, та нехай уже лучше риба не!

187. ДОПИТАВ СЯ.

Підносе пан чоловікови чарку горілки та й пита:

— А що добра?

— Та не розібрав, пане!

Пан йому другу.

— А що, — пита, — яка?

— Да така, пане як і перша.

Пан йому й третю.

— А що, яка? розібрав тепер?

— Та хто його зна, пане, — мов би така як і друга.

— А, бодай тебе! ти в мене вею горілку випеш.

188. САЛДАТ ТА ДИТИНА.

А то в одної жінки та був на квартирі салдат. От раз її не було дома, пішла кудись, а до ма зостав ся хлопчик: вона ж там загаялась так, що воно й виголодалось. Як на те москаль їсть хліб. Ох хлопця, щоб як небудь москаль дав йому хліба, — а просити, може, боялось або соромилось, — давай співати:

— Мати хліба не дає! Мати хліба не дає!

Думка, що москаль почує та сам йому дасть.

— Што ти, падлец, арьош?

А хлоця тоді, наче розсердившсь:

— У своїй хаті та не можна й хліба співати.

189. В ГОСТЯХ І ДОМА.

Був один пан у гостях і добре там гостював ся: їв усякі страви і пив усякі вина, і так нагостювався, що не чув, як його й додому привезено. Прокинувсь він та й кричить:

— Лакей! вина!

— Нема, пане.

— Ну, то пива!

— Нема й пива.

— А де хліба я?

— Дома, пане.

— Ну, так давай води!

190. СИН ТА МАТИ.

Прийшов син до дому п'яний, а мати знавже його, та й сховала ся на піч. А він і каже.

— Боїтесь, мамо?

— Боюсь, синку, — каже вона.

— То ж то! Треба, щоб страх був!

191. ЧОЛОВІК ТА ЯСЛА.

Плете чоловік у хаті ясла та й ппта жінку:

— А що, жінко, чи так?

— Тақ то так, та з хати як?

— Воно й справді: як ти ясла з хати ви-несеш?

292. ДОБРА ПЕРЕПЕЧАЙКА.

Зайшов раз десь чоловік у хату і баче, лежить на столі окраєць хліба, та так його мудро

перепечайка умедила, що йому й шкоринка на палець одстала. Він і каже до хазяйки:

— Та й добра перепечайка! бач, під шкоринку хоч пальця засунь.

— Е, се, козаче, ще матуся пекла, а як я, то хоч два.

193. ХАЗЯЙНОВИТА ЖІНКА.

А то одна жінка задумала паляницями торгувати:

— Купи, — каже, — чоловіче, мішок борошна, — буду пекти паляниці та на базарі торгувати.

Чоловік дурний і послухав, купив. Вона як утяла!... Винесла на базар — нікому й дурно не треба. Приносе назад.

— Ні чоловіче: на паляниці нема ходу — люде: бубликів та й бубликів! Іди, чоловіче, товчи в ступі паляниці, а я буду сіяти та бублики пекти.

Напекла, понесла — теж нікому не треба. Приносе назад.

— Ні, чоловіче, і на бублики нема ходу — люде: кваші та й кваші! Іди товчи, я наварю кваші.

Наварила діжку, привязала йому за плечі.

— Ну, неси ж на базар, торгуй, та гляди: у тебе родичів до чорта, то ще дурно пороздаєш.

Взяла кочергу та на землі й написала хрест:

— Цілуй, божиць, що нікому не даси.

Він, дурний, і нахилив ся цілувати хрест, а кваша через голову додолу й вилялась. Вона й давай кричати:

— От бісів син! з таким чоловіком і поживи на світі: як схотів, так мішок борошна й перевів!

194. ПАН ТА МІРОШНИК.

Заїхав пан у млин та:

— Здрастуй, мірошник!

— Здрастуй, пане!

— А чія ето мельниця?

— Та чпе, пане, засишано, того й мелеться.

— Да нет, я спрашіваяу, какая ето деревня?

— Та всяка, пане: есть і дубина, есть і осячина.

— Да нет я спрашіваяу, кто у вас старшій?

— А, вам старшого? Паняйте ж на край села, то там вам буде нова хата, а старі ворота і собака Жучка, а в тій хаті живе баба; від неї у нас нема нікого старійшого.

— Да нет, я спрашіваяу, кто у вас вищій?

— А, вам вищого? аж айгон стоить тополя, — од неї у нас нема вищої.

— Ех, дурак, я тібе по уху заеду!

— Заїдьте, заїдьте, пане, мати і вареників наварять.

Плюнув пан і подавсь.

От на другий день набрав той мірошник вівса, вивіз на ярмарок та порозставляв лантухи скрізь по колоді. Набіга на його знов той пан:

— Што ето ти продайош — авьос?

— Ні, пане, не весь — ще й дома есть.

— Да нет, я спрашіваяу, пачом он?

— Та он, бачте, каже, по колоді.

— Да ти, дурак, не вчерашній?

— Ні, пане, мати казали, що ось скоро мені вже тридцять два годи буде.

— Ну, — каже пан, — з тобою счепнешь, то й ярмарок пробалакаєш.

195. ЦИГАН ТА ЖУРАВЛІ.

Послав пан цигана однести пару журавлів до другого пана, та дає йому ще й листа. От циган ввійшов у степ, аж у горі десь курлюкають журавлі, а ті, що у його в руках, і собі до їх озивають ся.

— А що, хіба в тебе там батько є?

А журавлі дужче.

— Ну, так лети погуляй, та не барись.

І пустив одного. Вже він ждав-ждав того журавля, нема його; пішов він з одним. Приходе й оддає панові те письмо і журавля. Пан прочитав письмо:

— А де ж, — пита, — другий журавель?

— А в письмі, пане.

— Як то?

— Та се ж вам от один, а другий у письмі записаний, от вам і двоє.

196. ЦИГАН ТА ПЧОЛИ.

Каже раз чоловік циганови:

— Коли хочеш меду, так полізь, он там я у вербі пчолу назнав, то піддереш: тільки по обіщай що небудь Богові, щоб Бог поміг.

От циган зараз:

— Святий Микалаю, поможи мені, я тобі свічку таку поставлю, як кінська нога.

От зліз, а пчолу як обаранпли його, летить він з верби. Бебехнув та й каже:

— Жди тепер, Миколоаю, свічки хоч три годи!

197. ГОРОД УТІК.

Стояв салдат на часах, зайшов у свою будку та й заснув. А в ночі якісь шалтаї йшли та й затаскали його з будкою, — він і не чув коли, — верстов за три. От він прокинувся — зирк - зирк аж нема города, геть тільки мріє.

— Що за біс, — каже, — і приказу не було, а город увойшов!

198. САЛДАТ ТАНЦЮРА.

Ідуть два салдати ярмарком та й набачили, що жінки полотна білять та сорочки перуть. Зараз і змовились покрасти. От один як майнув по ярмарку та й знайшов шапувала, ходе той з своєю брунькою. Салдат до його:

— Пожалуста, заграй міне.

— Як же я тобі заграю?

— Да вот как нібудь, а я тобі приплачу.

Привів його до ліси, зачепив бруньку за пакілець та брунь-брунь, сміка її: — Отак каже.

Той шапувал давай брунькати, а салдат у бокі та:

Увесь свет прахаділ,

Такіх музик не ваділ...

Баби дивлять ся й роти пороззявляли, а другий салдат уже підлазе до полотен... так спини видно. От танцюра йому й гука, під танці наче:

Ей, Ильку,

Пригинай спинку!

А далі баче, що тому Илькові вже нікуди брати, бо повні руки набрав, він і знову:

А жіноча рубаха

Да ні тот лі мешок?

Рукава завяжи
Да што хоч положи.

Дає тому на догад. Той тоді убігав усе в жіночу сорочку, рукав завязав та й подавсь.

199. ЖІНКА - ГУЛЬВІСА.

— Жінко!

— Чого?

— Чи ти корову доїла?

— Доїла.

— А молоко де діла?

— Поїла.

— Чом же ти мені не зоставила?

— Трясця тобі, болячка тобі, вражому синові! Бач, його ще молоком годуй.

— Та брешеш, жінко: три дні, як я вже корову продав.

— Е, мужиченьку, то ж то вона тим і не ревла, що її дома не було вже.

200. ПОДІЛИЛА.

Мати-мачуха, поклавши по-троху каші пасинкам, останню всю віддала синовц, своєму, приказуючи:

— А ти, Марочку, вишкреби хоч горщик.

Так мов вона більше неклуєть ся за пасинками, ніж за сином. А Марко:

— Якого ката тут вишкрібати, коли каші повен горщик.

201. ПЕРЕБРЕХАВ.

Розхвалив ся москаль перед мужиком своїми церквами та й каже:

— Е, брат, яка у нас церков большая! А дзвін такий, що і хата помістить ся; а як задзвонять, то за пядесять верст чутно!

— Е, — озвав ся мужик: — а в нас така церква, що батюшка верхи обіздить на сірій кобцлі!

— От, ка-зна-що — перебив москаль, — та який же у вас дяк, що його чуть на всю церкву?

— Е, там такий голос, що на кажних дверях стоїть по два чоловіки, та викидають голос лопатами, а то б зовсім люде поглухли.

202. МЕД.

Купив чоловік бідний у городі меду, а мачуха поїла його та на дітей і звернула — нерідних двойко було. Звернула та ще й побіла. От вони плакали - плакали, а тоді одно й каже:

— За віщо се нас мачуха бпла?

— Та, — каже, — за мед.

— А бачив ти, який той мед?

— Ні... кажуть такий, як решето.

— Ні бо, такий, як журавель.

203. НА ТОМУ СВІТІ.

Їде бідний мужик дорогою, а пан їде шість ма кіньми й питаєть ся його:

— А звідки ти чоловіче?

А він каже сміючи ся:

— З того світу.

— А що ж там наші батьки роблять?

— А що ж, вельможний пане, панам усюди добре сидять собі в казанах, а бідний мужик дрова рубає та під ними палить.

204. ПАРА ВОЛІВ.

Мужик один з другим заложив ся, і каже один, що буде з паном обідати.

— Ну добре, як пообідаєш, то я тобі пару волів дам.

Приходить до пана, вклонив ся низенько:

— Пане, я ще нікому про те не казав, але до пана прийшов питати: що б коштував отакій шматок золота?

І показав йому на руку. Пан зрадів, думає: „отсе щастя: треба його пригостить добре, то не мпне те золого моїх рук. — І крикнув, щоб йому принесли горівки, напоїв його; дають обідати, той сїдає і обїдає з паном; пан аж горить, хотїв би дізнати ся, де той шматок золота. От і питає:

— Ну, де ж твоє золото? що як би його принести?

— Та що ж пане, в мене нема, я питаю, що б він варт, як би його мати?

— Ото дурень!

— Я не дурень, пане, коли таким способом виграв пару волів.

І розказав йому, що то за штука і взяв в свого товарища пару волів.

205. ДАВ ШАГА.

Дав чоловік старцеві шага, а другі давали йому хто по денежці, хто по полушці, більше не давали. Старець зрадїв та так дякує чоловікови. От чоловік і почав чванитись своїм до брим серцем, і що-разу, як зустріне того старця, зараз і пита:

— Адже я дав тобі шага?

— Та дали, паноче, поздоров вас Боже, жінкою й з дітьми.

Знов зустріне:

— Адже я дав тобі шага?

— Та дали, паночєь, поздоров вац Боже, з жінкою й з дітьми!

Отак щедрець той усе пита та й пита, вже аж набрид тому старцеві. От раз якось

знов, може, вже в двадцятє, знов питає у того нещасного старця:

— Аджє я дав тобі шага?

Старець як зіпоне на його:

— Дав же, дав, щоб ти не діждав так давати з твоєю жінкою й з дітьми!

Перестав добрий чоловік питатись старця від сего разу.

206. ЗЛОДІЙ ЗАБЛУДИВ.

Забравсь у комору злодій та й потяг мішок сала. А хазяїн дочув ся, що хтось порать ся в коморі, та туди — там його й застукав:

— Чого ти сюди заліз?

— Заблудив.

— А сало ж навіщо взяв?

— Ну, ти ж кажи!

207. МУЖИК ТА ЖИД.

Було се десь на переправі через велику річку, от хоч би через Дніпро. Було там багато всякого народу. Був там жид, — ходить собі і нюха табаку; а мужикові давно хочеть ся понюхати, та нічого; просив він у жида, так не дає. Дивить ся мужик — ходить якась пані і теж таки нюхатабаку з табакирки. Він би і в пані попросив, та не сміє. Думає, думає, що йому робить; а табаки аж кортить понюхати. Не втерпів, та до пані:

— Пані, позвольте — не во гнів вам буде взяти у вас табаки на понюшку.

Пані дала йому. От мужик і повернувсь до жида, та й каже:

— От, бач, і пані, та не така свиня, як ти, — дала табаки.

208. ЧОМ БОГАТО ВОДИ У МОРІ.

Пігнав чоловік до моря напувати волів. Не шось води, а він усе приверта їх до неї; а далі їй каже:

— Що за біс, чом вони не пють? Здається вже й пора б. Ке лиш, сам наплю ся.

Ухопив раз — солона; хлениув у друге — мов і солона і гірка.

— Е, — каже чоловік, — тим же її і богато, що її ніякий біс не ке.

209. МАЗУР.

Мазур сїдав на коня, та ніяк не сяде, усе з сунеть. От він і молить ся:

— Ох Господи, поможи. Мати Божа, поможи! Всі святі, допоможіть!

Та як напружить ся, — так і опинив ся на другому боці. То тоді.

— Та ну бо вже не всі відразу!

210. ШЕНЕЛІЯ — ЗЛОДІЙ.

Ночував салдат у баби та їй поцупив там щось. Почала баба шукати та їй знайшла у салдацькій шенелії загорнене.

— На що ж ти, службо, взяв?

— Што? как? Смєєш ти салдата порочить. Пайдьом сейчас к капітану!

— Та цить бо вже, цить! — каже баба перелякавши ся — ти, службо добрий чоловік то шенелія твоя — злодій.

211. ВИПРАВИВ СЯ.

— Та їй дурний же ти який, пане-брате!

— Е, так великий.

212. ОДНАКОВО ЇЗДИТИ.

— Ляше, ти блудни.

— Чорт його бери! Однаково їздити.

213. НЕВМІЛА ГОСПОДИНЯ.

Обідав циган у чоловіка. Подали борщ, кашу. Циган був добре голодний та як заходив ся біля того, то так наїв ся, що вже край. Коли се господиня подає ковбасу пряжену. Горе циганові: ковбаса аж пахне, лоскоче в роті, а їсти нікуди. Тоді до господині:

— Е-ех! — каже, — уміла, господинько, готувати, та не вміла давати.

214. ДОБРА КОЗА.

Шукав жид свою козу в лісі та й знайшов, що вже її вовки розірвали. То він тоді:

— Ай коза! ай коза! Хоч розорвалась, та не подалась!

215. ТРИ ДУМКИ.

Віз мужик на ярмарок пана з жидом; тільки дорогою вісь поломилась, мусіли заночувати серед шляху.

— Ну що ж, ласкавий пане, каже мужик, я з того не винен, що така причина впала, але вже тепер лягайте спати, де хочете.

Ну, пан положив ся на килимку під деревом, жид на возі, а мужик, хурман той, біля коней, на облозі (наглядати, щоб часом коней не покрадено). Ну, нічого, літньої пори ніч тепла, а зоряно так, що не надивитись! Лежать усі три та й думають кожен своє. Пан лежить, дивить ся на небо та й медитує:

— От же й на небі неоднаково: одні зорі менші, другі більші, знати б то шляхетнійші, благороднійші. А цікавий би я знати, за кого ж місяць проміж зорями: чи то за короля, чи то за попа?

Мужик дивив ся на небо та й каже:

— Хороше, Господи, як хороше на небі святому! а все ліпше, що небо так високо, а то люде й небо помежували-би: вельможні та дужі забрали б більші кутки, а иншим би менші досталась, а як кому, то й нічого б не досталося.

А жид позирнув у гору, покрутив головою та й помислив:

— Гіт! — а що то, як би в мене стільки кербелів було, скільки зірок на небі? ой вей мір! може б і на процент не давав!...

216. ЛІНИВІ ЛЮДЕ.

Лежить чоловік із жінкою в саду під яблу нею, а на дворі дуже душно — пече, аж вя-лить; чоловік і каже:

— От добре б було, як би отсе яблуко впа-ло просто мені в рот саме!

А жінка:

— І хочеть ся ото тобі говорити в таку спеку!...

217. ДОБРЕ ДУТЬ, ЯК ДАДУТЬ.

Прийшов салдат у шинк, а люде чай пють:
— Ех, вот би чайку напіть, да боюсь, што не абжеч ся!

— А ти, — кажуть, — дми!

— Да! добре дуть, як дадуть!

218. ДОПИТАВ СЯ ЖИД ЗЛОДІЯ.

Укравав злодій у жида козу, взяв на налігач та й веде. Той його наздоганяє:

— Гей, слухай! слухай! На що ти взяв мою козу.

— На мотузок.

— Але за що ти її взяв?

— За роги.

— Але, питаюсь я тебе: що я тобі винен?

— А хіба я в тебе правлю?

219. ЦАПКА.

Був собі такий москаль захожий, — зайшов до нас та й живе. Та якось і веселив у шкоду: у когось там щось украв. Згвалтував ся народ: — Проженімо його, кажуть, геть, щоб його тут і не було в нашому селі. — Дак де тобі: „На що, каже, мене проганяти, я ж та ки з ваших і родом, і по вашому й балакати вмію.”

— А ну-ну, кажуть йому — як же то ти вмієш? А що се? — показуючи йому на чобіт.

— Чабот, — каже.

— А се як зветь ся? — питають ся, на горілку показуючи.

— Гарелка!

— Ну, а отсе що?

— Сякіра, — хутенько москаль озивається.

— Добре мовиш, — кажуть на його, — а ну ж іще скажи: що се в тебе? — та й показують на його ж бороду.

Москаль тик-мик: не знає, що йому казати. Сказав би він борода, так не знає, чи так воно по нашому буде, чи ні. Думав-думав та й згадав, що наші москалів, сміючи ся, кацапами звуть, — та як гукне:

— Цапка! — каже.

— Ще б пак не цапка! — кажуть йому. — А ну лиш іди собі з Богом та більше до нас не приходь!

Та й випровадили його.

220. ДОБРА КУХАРКА.

Казала невістка:

— Чорт його маму знає тую свекруху! Вона варить борщ у такому покотелі, як відро та увесь і поїдять, і ще їм мало, а я зварю в малесенькому, то більше половини зостанеть ся.

221. БІДОЛАШНА БАБА.

Пішла стара баба до церкви й почула, що там вичитували, як то на тому світі буде плач, та скрежет зубів. Іде вона з церкви та так гірко плаче. Зостріває її чоловік:

— Чого ви, бабо, плачете?

— Та як же мені, синочку, не плакати, що прочитали в церкві, що буде на тому світі плач і скрежет зубами, — а чим же я скреготати-му, коли в мене ні однісінького зуба нема?!...

222. БАБИН САЛДАТ.

Привели салдатів у село та по кватирах розводять. От один іде в ту хату, куди сказано, та тільки на поріг та як крикне:

— Трепечісь, бабка: твій салдат ідьоть!..

Так та бідна так перелякалась, що тільки жива.

223. ТАНЦЮРИСТА ДІВКА.

— Чого ти дівко, танцюєш?

— Адже ждесь музики та грають.

224. ПШЕНИШНЕ.

— От біда! — каже жінка. — Все на житному та на житному сидимо. Скоро свято, — хоч би паляниць пшенишних напекти. Хоч би ти де вкрав, чоловіче, пшенишного борошна!

— Тю на твою голову! — каже чоловік.
— Ще що вигадай! Та ж люде знають, що в нас нема пшениці, то зараз угадають, що крадене.

— І, чоловіче! Та я так його спечу, що ніхто й не добереться в його смаку — чи воно пшенишне, чи житне!

225. ЧОМУ ЖИДИ НЕ ХЛІБОРОБАМИ.

— Іцку, чого жиди не хочуть бути хліборобами?

— Ну, прошу вельможного пана, як би вони панові були хліборобами, то хто був би панові жидом?

226. ЧИ ДАЛЕКО ДО СЕЛА.

— Дядьку, а дядьку! А скільки верстов буде до села?

— Та хто його зна!... Як ваші коні не потомлені, то верстов з дванадцять буде, а як потомлені, то й двадцять наберецься.

227. ЗИМА ЛЮТА.

— Ой, то-то, куме, зима люта буде!

— Невже?

— Страшенні морози будуть!

— Та ну?

— Так буде холодно, що аж-аж-аж!

— А ти звідки те знаєш?

— Бо ж у мене кожуха нема.

228. КОНІ ЖАЛІЄ.

Їде чоловік, наздоганяє бабу: несе на плечах великий клунок, ледви тягне.

— Сідайте, бабо, я вас підвезу трохи! — каже чоловік.

— Ой, спасибі тобі, спночку!

Сіла та й держить той клунок на плечах.

— Та вам же тяжко, бабо, клунок держати, — положіть його на віз.

— Е, дай тобі, Боже, здоровля, що мене везеш, а то ще таку вагу на віз класти! Треба ж і коні пожаліти.

229. МОСКАЛЬ ТА МАЛЯР.

Москаль до маляра:

— Що ти малюєш?

— Бога.

— Намалюй мого батька.

— Чи ж я твого батька бачив.

— А Бога ти бачив?

230. ДОБРА БАБА Й САЖОТРУС.

На селі ще ніколи не було сажотруса, і люде його не бачили. А то раз ішов він на село до пана комни трусити. Іде лісом, а баба гриби збирає. Побачила його, що такій чорний та страшний — певне чорт. А саме тут стежка розбігалась на два боки. Сажотрус і питаєть ся:

— Бабо, скажіть, якою стежкою ближче до села: чи правою, чи лівою?

А баба:

— Воно б правою й ближче, але бо там на кінці села стоїть хрест... то вже йдіть лівою, хоч і далі.

231. ПІВ БІДИ.

Була собі жінка та така скупа, не жалувала чоловіка: сама ласеньке їсть, а тому — хліб сухий. От купила одного разу ковбасу, та так щоб чоловік не знав. Половину з'їла, а

половину заховала в хижці. Та все ходить та не воду. А чоловік і питає?

— Чого се ти, жінко, все воду неш?

— От, напала якась біда, так і петь ся вода!

А чоловік і помітив: мабуть воно щось є! Та з хати, мов за якимсь ділом та нишком у хижку, та намацав там тую ковбасу та й з'їв. Входить у хату, а жінка знов до водянки:

— Отсе якась біда, що петь ся вода!

А чоловік:

— Та й я з'їв пів біди, — дай і мені води.

Жінка й не туди то, до чого він говорить. Згодом кинулась до ковбаси, аж там ні крихотки.

232. ШВАЧКИ.

— Що ваші дівчата роблють?

— Шпують та співають.

— А мати що роблють?

— А що ж? Поруть та плачуть.

233. ГАРНО ПРИПРОХУЄ.

То завів до себе один господар беседу в свято. Посідали гості за стіл, поставлено перед їми м'ясо, а господар і припрохує:

— Їжте, гостоньки мої любі! Ріжте собі печінки, крайте собі серце!

234. ЖЕНИХ.

Виріс уже парубок здоровий, та все не хоче женити ся. Батько його вмовляв, умовляв, щоб одружив ся, а далі ще й кума на поміч покликав.

— Та ожени ся, сину! — той каже. — Доки ж парубкувати меш? Що ти собі думаєш?

Се ж по всьому світу! Коли прийшов до літ, то мусиш оженити ся. Твій тато чотирма роками за тебе молодчий був, як оженив ся, а Бог його благословив, — щасливо прожив стільки літ із твоєю мамою.

— Еге, — каже розумний син, — а з ким же я буду женити ся? Добре було татови, що вони посватали маму, а я з ким женити му ся, з чужою?

235. ЧОМУ ДО КОРЧМИ ХОДИТЬ.

— Чому ти, Груцю, все до корчми ходиш?

— Ну, — говорить, — звісно чого: бо корчма до мене не прийде.

236. НЕ СХОЧЕ.

— Куме! на що бо ви вашого сина жени-те? Та то ще дитина, воно ж іще дурне.

— Ба, кумоньку! То ж то й добре дурного оженити, бо як до розуму дійде, то сам не схоче.

237. НІКОЛИ РОЗБИРАТИ.

Стояли в літку салдати на селі, а далі вже треба їм було виходити.

— Слущ, бабка, — каже салдат на свою хазяйку, — завтра в паход, штоп рано всьо га това було.

То та вже баба встала рано - ранесенько: наварила, напекла, нагодувала салдата, — радіє, що вишпроважає. Коли се як затуркотить тарабан, як схопить ся салдат та як піч-не пхати в ранець і своє й хазяйське, і своє й хазяйське. Баба репетує:

— Що ти, служивий, чи не здурів? Куди се ти моє добро забираєш?

А він як визвірить ся:

— Стану я, — каже, — роздівлять ся те пер, што твайо, а што майо, — так і в паход не паспею.

Та й подав ся.

238. ЦИГАН ПРОСИТЬ СЯ НА НІЧ.

Просив ся циган до хазяїна на ніч.

— Прийміть мене, мій хазяїне, на ніч, та не самого, а з сімейкою. Та там нас небогатецько; от тільки сам та сама, та він та вона, та дідуньо з бабунею, та татуньо з мамунею, та я, та жінка моя, та діточок двоє маленьких, троє більшеньких і той Іван, що несе ковбан, і той Данило що несе точило: а ще не всі — є пятеро в вівсі.

239. ПОВЕРШИВ.

— Так що, що він мене бив? А я його лаяв: лаяв-лаяв-лаяв, аж поки налаяв ся!

— А він же чув?

— Де там!

240. ПАЛИЦЯ.

Прийшов один жид до корчми і мав собі гарну палицю. А в корчмі сиділо два чоловіки та й давай чіпляти ся, ні сіло, ні впало, до жида.

— Дивись, — кажуть, — се нашого старшини палиця! А де се ти її взяв, жиде? Украв, га? признавайсь!

Жид мовчить, уже й злякався, хоч палиця та не крадена, а його власна. Коли саме на се входить старшина до корчми. Тії причепи зараз до його.

— А правда, то ваша палиця? Чи не вкрав її жид у вас?

Старшина глянув на палицю: та й гарна!
І закортіло йому ту палицю відняти.

— А й справді се моя! Де се ти її узяв, жи де?

А жид уже оханувсь, питає:

— Чуєте, пане старшино, — то ваша палиця? Віземіть, як ваша!

Старшина бере.

— Так, — каже жид, — добре! У нашім селі злодії обікрали церкву і тую палицю там покинули, забули; а люде дали її мені, щоб я йшов у сьвіт: хто буде казати, що то його палиця, — той церкву обікрав.

Старшина тоді туди-сюди... Та що робити? Не то палицю віддав, а ще й заплатив жи дови, щоб нікому не казав.

241. ГАРНИЙ ЧОЛОВІЧОК.

— Чи не крав ти?

— Та крав.

— А жінки чи не бив?

Та бив.

— А пакостів сусідови чи не робив

— Та робив.

— Може й постів не додержував?

— А боронь мене, Боже! Чи я ж невіра?

242. НЕ ВТОРОПАВ.

Укравав салдат у хазяїна леміш та й сховав у свій ранець. А жінка й кинулась:

— Де, чоловіче, леміш?

А чоловікові не хотіло ся шукати, бо вже був вечір і спати лягали. Так він:

— А там де небудь. Хай завтра вранці знайдемо.

А салдат лежачи почув та собі й думає:

— Вот шельмец! Как это он узнал, што леміш у ранце? Он колдун!

Та як хазяї послули, встав тихенько, впняв той леміш із ранця та й положив туди, від кіля взяв був.

243. ЦИГАНОВА ПРАВДА.

Побили цигана за якусь крадіж люде, а він іде сам собі, зітхає, та:

— Е-ех! Нема в світі правди, тільки в мене та в Бога трошки!

244. МАЙСТЕР.

Каже син до тата:

— Геблюйте, геблюйте, тату, — я зайду та сокирою поправлю за вами.

245. КУПЦІ.

— Як у вас люде живуть? Чи з самого хліба живуть, чи може шевцюють, чи бондарюють, чи які інші майстри?

— Ні, пане, у нас усі люде купці.

— Купці? Як то так? Чим же вони торгують?

— Хлібом, пане.

— Як то? Перевозють звідки да тут на барниш перепродують, чи як?

— Ба ні! Отсе як намолоте в зимі чоловік, то кожне і несе продає, — ото й купець. Ну, а прийшла весна, нема чого їсти, — йде відкуповує назад, — знов купець. Хиба ж і не купці?

246. УЧЕНИЙ СИН.

Мав чоловік - хлібороб сина та й оддав його вчити ся до міста. Сноок не дуже вчив ся,

більш того, що байдики бив. Приїздить із школи до дому на літо. Питає батько:

— Ну, чого ж тебе там учено, сину?

— Всього, — каже син. — По латинсько му розмовляти учено.

А ну-ну, — каже батько, а саме тоді на-кладав гній на віз, — як же то? От скажи, як по латинському називається гній?

— Ну, як же там? Гноятус, — каже син.

— А впла? — питає батько.

— Впла... влатус!

— А віз?

— А віз... звісно, — возатус.

— Ге! — каже старий, — та й добре ж те бе вивчено! Годі ж уже вчити ся, а бери влатус, а ними гноятус та отуди на возатус!

247. ДЖИГУН.

Ішло троє хлопців і один у одного й питають:

— Що тобі мати наварила?

Один каже: — Галушок.

Другий: — Кулішу.

А третій: — Зварила мені мати джигуна.

Я їв, їв, та хотів Богу помолити ся, так ніяк не можна: все їсти хочеть ся.

А джигун, то — самий сирівець.

248. ВЕЛИКИЙ МАЙСТЕР КРАВЕЦЬ.

Я собі майстер пан! Я три тижні на роботі був, трьом старшинам кожухи шив, тринадцять способів знаю мішки шити. Пішов я до коршми і кажу музиці:

— Грай мені!

А мужик репаний каже музиці:

— Грай мені!

Я крикнув:

— Ні, мені!

А мужик репаний три дні руки від гною не вмивав, як лусне мене по зубах, то я всякий смак стратив. Устав а, хотів йому так дати, щоб він і ноги задер, та думаю собі — ще руки об його вкаляю!... Та й пішов собі. Приходжу до дому. Жінка, як звичайно господиня, дає мені картоплі до картоплі... А я їсти не можу: смак утратив.

249. ГАЛУХ.

Пішла жінка до криниці по воду та й набрала з водою жабу. Принесла до дому, налила води в горщик, поставила, щоб закипіла, і не бачила, як жаба в горщику опинила ся. Вбігає в хату маленький її син і питає:

— А що то, мама в горшку буде?

— Галушки.

Хлопець став проти печі та й дивить ся.

А вода почала нагрівать ся, то жаба й вилазить з води та й спинаєть ся на вінця. То хлопець:

— Мамо! а найстарший галух очі витріщив!

250. НІКОЛИ ЖУРИТИ СЯ.

— Парубче, твій батько вмер!

— Стривай трохи, — дотанцюю!

251. У НАС ЩЕ ХВАЛИТИ БОГА.

То був колись такий лютий пригінчий панський, — усе бив людей. Ото одного разу ухопив якогось парубчака молодого та й давай його періщити, а той репетує. Коли се на той саме час надходить у двір з другого села чоловік подорожній. Поздоровкались, розпитались, за яким той ділом.

— А що ж там по світах чувати? — питає пригінчий у того захожого.

— А! що чувати! — той одказує. — Біда! б'ють і плакати не дають.

— А чуєш ти, йолопе! — говорить пригінчий до хлопчака, що тим часом сльози утирав, — яка біда у людей: і б'ють і плакати не дають!... А в нас ще, хвалити Бога: що-дня нареवेश ся, скільки схочеш.

252 НЕОДНАКОВИЙ СУД.

Здибали ся мірошник із шинкарем у пеклі та й збалакали ся, хто за що сидить там.

— Ти за що? — питає мірошник шинкаря.

— Бо не досишав.

— Гай-гай! — покивав тоді головою мірошник, — який же неоднаковий суд! Ти не досишав та в пеклі сидиш, а я як розмір брав, то було з верхом коряк насплю, ще й зверху притончу, — а отже й я тут опинив ся!...

253. ДОБРИЙ БАТЬКО.

Стояв циган шатром, а зима була люта. За день намерзли ся і циган, і циганка й циганчата так що аж-аж-аж!... Приходить ніч, треба лягати спати, а циган ухналі зубами кує та й каже:

— То ж то мені холодно, а як же вам, діточки!

Діточки й зовсім у плач, а він тоді:

— Лягайте, дітки, на мене, — нехай уже я замерзну.

254. ПАНСЬКА ЧУПРИНА.

Купав ся пан-лях та й став потопати. Репетує:

— Ратуйте, хто в Бога вірує!

А сам от-от уже захлинить ся.

Почув чоловік, прибіг, ускочив у воду, вхопив пана за чуприну та й витяг із води. Пан тому мужикови не дякуєть ся, виняв гроші, дає. Коли се надходить другий пан-лях.

— А цо то? — питає.

— Вицьонґнол мне з води! — одказує сей.

— А відзялем, відзялем, як он тебе за чуприне цьонґнол, — говорить той.

— За чуприне? — аж скрикнув сей. А ти пся крев! То ти не знаєш, що тільки пан має право за чуприну мужика тягти! Сто нагаїв йому в шкуру!

А тут уже набігли панські слуги. Як ухопили того бідолаху, як простягли, — дали сто нагаїв!

255. ГУРТ.

— Чом се ви, бабо, не сядете до гурту? — питають сердиту бабу.

— Я сама собі гурт!

256. ДОБРИЙ СИН.

— Бач, синку, як ти був малий, як я тебе доглядав та годував; а ти мене старого і годувати не хочеш.

— Так добре, що в мене горло було як у того шняченяти: а у вас тепер, як та халява, так чорт її й напхає.

257. ДОБРЕ ПРИЙМАЄ.

Прийшов кум до куми в гості. А вона, зрадивши, та й варить йому яйце. А дітей купа, то кожде собі:

— Мамо, мені яйце! Мамо, мені яйце!

А вона:

— Цитьте, діти, цитьте! Кум не свиня, щоб сам ціле яйце з'їв!

258. БАСЛАЇ.

Везе Литвин двох семинарів-богословів до дому з Чернігова на різдвяні свята. Везе, а на дворі мороз та ще й з вітром. Бились, бились, насилу добились до якоїсь корчми, що над шляхом стояла. Заїхали в двір, стали, пішли в шинк погріть ся. Погріли ся трохи, може й закусили, — далі вже треба й їхати. Хлопці ще в хаті, а Литвин пішов уже до коней.

Коли се підїздить другий Литвин. Підїхав, став.

— Здравов, земляк!

— Здравов!

— А што вязьош?

— А што ж вано: риба аль птіца?

— Не, царковни вєщі.

259. СОБІ РОБОТА, ЛЮДЯМ РОБОТА.

— Молодице! — каже господар до женихи, — отже ми одно їли, одно пили, а чому за мною по два снопи, а за тобою по одному.

— Ге! — відказує молодиця, — бо ви, па не господарю, собі робите, а я вам.

260. ОЖЕНИВ СЯ.

— А що, вже оженив ся?

— Оженив ся.

— А що молоде взяв, путяще?

— Молоде! сорок літ ходило без запаски, а сорок у запасці.

— А надано що за нею?

— Надано. Дванадцять кобзарів та дванадцять послухаторів, — коли хоч, щоб усі були вкупі, то збрай по шляхах.

261. СЛАСТЬОНИ.

Якпійсь москаль, у Таганрозі, чи що, заходивсь сластьони пекти та продавати. „От, думає, забагатію!”

Коли й натрапив на якогось заробітчанина та й каже:

— Вот што малій: ти заплаті мне палтіну, а уш я тебя сластьонамі накармлю!

— Гаразд! — каже чоловік. — Тільки щоб годував поки їстиму.

Згодив ся москаль. І почали: той пече, а сей їсть. Як напече отсе ваганки, то той згребе обома руками, видавить олію та в рот... Звісно, чоловік виробив ся, виголодовав ся, то богато з'їсть. Москаль уже питаєть ся:

— Ішшо? Може буде?

— Та де там буде?...

От той пік-пік, пік-пік... та тоді як швиргоне сковорідку, як крикне:

— Скавародку с'єш!... Міня с'єш!...

262. ПЯТНИЦЯ.

Ішов козак шляхом, а на колоді сиділа дівчина.

— Е, гарна дівчина!... Пожартував би, та п'ятниця!

А вона йому:

— Козаче! завтра субота буде, та дівчини не буде!

263. ТРЕБА СКРІЗЬ ПРИЯТЕЛЯ МАТИ.

Прийшла баба до церкви, обмінила дві свічки та й пішла до образу св. Михайла. Поклонилася та й ліпшть — одну свічку святому, а другу чортові. А люде штовх її та нишком:

— Що се ви, бабо, робите! Таж то нечиста сила!

— Е, люде добрі! хто його знає, де доведеться бути, — треба скрізь приятеля мати.

264. НЕВЕРЕДЛИВИЙ САЛДАТ.

Один салдат став на квартиру та й умовляється з господинею:

— Ти м'я, тьотушка, не гані: я челевек добрай.

— Та знаю я, знаю! Усі ви, москалі, добрі, — аж нікуди!

— Нет, тьотушка, я не такой, как другіе прочіе, ілі как твой муж. Кат прідьот, так і на чньот крічать да камандовать: — „Давай борщ! давай кашу! Давай то! Давай сьо!“ А я, тьотушка, челевек прастой: мне адну куріцу сваріш, другую іжжаріш, да ентіх штук нескалька спектьош, што на скавародке падпекают ся да маслом падлівають ся, да ентіх, што с тварагом ані, — в сметанке єдят — десятач ков несколько да і будет мне на неньок!

265. КОЛИ МОЛОКА НЕ ГРІХ.

— Боже наш, Боже! коли того молока не гріх?

— Брате! як немає.

266. УМИВАННЯ.

Устав Іван удосвіта та просто й пішов до шинку. Увійшов, аж нікого нема, — кудись жид одвихнувся. Він і заходив ся коло чарочок — одну та другу, та третю. А жид вернув ся та й почув з другої хати.

— А хто там такий?

— Се я, Іван.

— А що ж ти там робиш?

— Та що? вмиваю ся.

— Ну, ну! Озьми булку та втри ся!

267. ДІВКА ПІСЛЯ ДМИТРА.

До Дмитра дівка хитра, а по Дмитрі — хоч комін втри. Як іде в вечері, а стовп стоїть, то вона каже:

— Добри вечір вам, дядьку!

А собаку стріне та й питає:

— Чи не в старости ви, дядьку, йдете?

268. ЖАЛІСЛИВИЙ ДЯК.

Був дяк на селі, добрий опіюка. Прийшов страсний четвер, а він ушив ся та й не прийшов на страсти. Другого дня біжить вулицею похмеляти ся, перестривають його люде та й питають:

— А чому, пане-дяче, на страстях не були?

— Ой, люде добрі! Як згадав я, як жиди Ісуса Христа мучили, то так мені жалко його стало, що з того жалю вишив трохи та й на страсти не пішов.

Аж ось приходять Великдень. Ішов дж ушив ся та й не прийшов до церкви. І таки знову люде питають:

— Ой, людочки добрі, парохвіяне мої любі! Так я зрадів, що Ісус Христос воскрес, що таки пішов до коршми та трохи я укинув з радощів...

269. НІКОЛИ ДОЖИДАТИ.

Їхав чоловік на ярмарок і зустріли його в лісі розбійники. Пограбували його та ще й хочуть повісити. Ті кажуть вішати, а ті — ні. Сперечають ся, а чоловікові надокучило слухати, так він:

— Та ну те бо вже або вішайте, або ну скайте, бо мені на ярмарок треба!

270. ДОБРЕ ПІДДУРІВ.

Пішов циган красти садовину, переліз через тин та хильшем-хильцем під грушу, по трусив та й збира. А було місяшно, то хазяїн і вглядів. Підійшов тинком-нишком із заду та за чуприну хап!

— То ти так? Навчу ж я тебе в чужий сад лазити!

А циган:

— Ой, пане-господарю! будьте ласкаві, що хочете зо мною робить, — хоч живцем шкуру здерить, — тільки через пліт не перекидайте! Помілуйте!

А хазяїн розсердившись:

— А, сякий-такій! То ти будеш у мене груші красти, а я тебе мілувати буду?

Та як ухопить цигана та через пліт його гуп! А циган скочив на ноги, як кіт, та ще й уклонив ся:

— Дай же тобі, Боже здоровля, чоловіче, що ти мене ще й підсадив! Тепер шукай вітра в полі!

Та навтіки!

271. ЦИГАН - КОНОВОД.

Украв циган кобилу, а його наздогнали, ввіймали та й привели до ратуша в громаду. Люде на його:

— А, злодюго! а коноводе!

А циган:

— Біг-ме, панове-громадо, — який же я злодій? Щоб у моєму міху дух заперло, щоб моє коваadlo розколелося та молоток вищербився, коли я кобилу вкрав? А ось як, люде добрі, се було. Іду я вулицею, та так поспішаюся... Аж упоперек вулиці коняка лежить. Паслася, паслася та й лягла. А коняка велика, а вулиця вузенька, — ніде пройти, ніколи обійти. Хотів я переступити, та тільки однією ногою переступив, а вона як ісхопиться, як понесе мене!... Гора — не гора, пліт — не пліт, окіп — не окіп!... Я що маю сили держу її та кричу: Тпру, гніда! тпру, гніда! А вона біжить! А вона біжить!... Та й забігла зо мною аж на друге село... Та сі парубки, — дай їм, Боже, здоровля! — зупинили її та й сюди привели.

А де ж на її ремінна вуздечка взялася? — питає громада.

— Гн, люде добрі! — каже циган, — та хіба там роздвигтися, де що взялося, коли ми так бігли, що все тільки мельк-мельк-мельк перед очима!..

272. ДОРОГІ ЧОБОТИ.

Служив наймит у жида, відійшов та й за ніс жидівські чоботи. Жид заізвав його до суду, щоб наймит заплатив йому за чоботи — десять карбованців.

— Змплуйтесь, пане суддя, — просить ся наймит, — де ж таки за такі чоботи десять карбованців! Та гляньте на їх, яке се дрантя: всі в латках!

Питаєть ся суддя в жида:

— Як же ви їх так цїните?

— О, пане суддя! — каже жид — як я їх цїню? О, то я дуже добре їх цїню! Слухайте сами, пане суддя. За нові я оддав за їх шість рублів; тоді оддав пришити пришви, — ну, то вже девять рублів. А ще на їх десять латок, — ну, яка там по пятаку, яка по злоту, — то й буде карбованець — от вам і десять. Хіба ж ні.

273. ОЧИЩЕНЄ.

До одного москаля убрав ся в хату злодїй. Та підліз під покутя, бо там була завіска, — так він підліз під ту завіску.

От той москаль пішов у ту хату Богу молити ся, став на колїна та й просе:

— Господі, ачїсті душу маю!

А той за завіскою й каже:

— Ачїщу.

— А той москаль ізрадїв та й упять про сить:

— Ачїсті і жану маю!

— Ачїщу.

— Ачїсті і детак маїх!

— Ачїщу.

— Ачїсті і зятька маво!

— Дак не успею.

От москаль помоливсь Богу і пішов у другу хату та й хвалить ся жінці:

— Вот, жана, нас Гасподь любить і гаваріть ка мне і гаваріл, што ачістить душі наші — і табе, і міне, і дєтак нашіх.

А жінка й каже:

— А зятька?

— Дак гаваріл, не успею.

От полягали, а в ту хату ніхто не пішов ночувати. Як усі поснули, злодій виліз та й забрав усе добро їх. Вони як прокинулись, подивились, — коли як раз очистив. Тоді москаль той і каже:

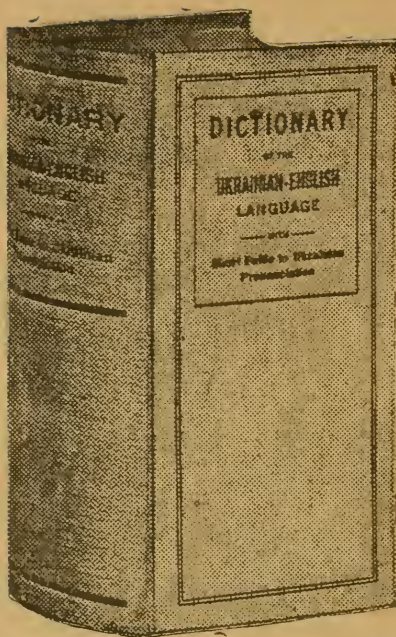
— Вот гаваріл, што ачіщу, — вот і ачістїл. А зятька не успел.

274. ТРИ ЮШКИ.

Жалїв ся старий батько синові, що не годує його невістка, та й голодний повсякчас. А вона:

— Хиба ж я тата не годувала? Сьогодні вже тричі годувала: вареники зварила — юшку йому дала, картоплю зварила — юшку дала, яйця зварила — юшку дала. Три юшки, тату їли, та ще вам мало?

ПЕРШИЙ І ОДИНОКИЙ ТОГО РОДА
**УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
СЛОВАРЕЦЬ**

що обнімає 1600 сторін друку, з повною граматицею, азбукою друкованою і писаною, — і, — що найважійше; — з вимовою англійських слів.

Се є перше таке видане в українській мові.

Словарець сей є конечно потрібний для кожного Українця. Видавництво не жаліло висипати суму греша на те, щоби оловар відповідав вимогам нашої суспільности. Щоби скоро знайти потрібне слово, на те є поазбучний реджістер так в українській як і англійській часті. Ціна його є \$2.00

Пишіть по каталог книжок і музичних інструментів:

Ruska Knyharnia

848-850 Main St.

Winnipeg, Man.

Найновіший і найпрактичніший

Русько-Англійський ЛИСТІВНИК

або підручник до писаня листів в обох
языках — руським і англійським — в
справах промислових, торговельних і
т. ин.

Із залученем взірців ріжних урядо-
вих писем, приписів почтових правил
етикети (товариських приписів) щоден
ного життя, контрактів, оголошень, век-
слів (нотів), правних приписів, що до
видаваня векслів (нотів), приповідок і
діялектів (варічя) руських, англій-
ських і т. п.

Отсей підручник е призначений осо-
бливо для ужитку в Канаді і Спол. Дер-
жавах Півн. Америки застосований до
потреб і условин їх життя. Того рода
листівник е конечно потрібний для У-
країнців в переписці (в писаню листів
до Англійців і на відворот). Уложив
М. Б. Ясенівський. Сторін 288. Ціна
одного примірника75 ц.

В оправі коштує\$1.00

Пішійть по катальог книжок і му-
зичних інструментів на адресу:

Ruska Knyharnia

848-850 Main St. Winnipeg, Can.

1914

КОБЗАР

Т. Шевченка

з портретом і образками.

Є се скарб української літератури. — Ціна \$1.50

В оправі \$2.00

ШКОЛА НА СКРИПКУ

Ціна \$1.25

НАША ДУМА

Пісні для хору \$1.50

УКРАЇНСЬКИЙ СОКІЛЬСКИЙ
СПІВАННИК

Ціна 60ц.

Замовлення висилайте сейчас
на адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 Main St. Winnipeg, Man.

Читайте і передплачуйте найбільший і найстарший Український тижневик

„Канадський Фармер“

»К. Ф.« се одинока часопись, що подає найбільше новинок з війни, містить научні статі, подає корисні ради для фермерів і одним словом найдете у сій часописи усьо що тільки забажаєте.

Передплата \$2.00 на рік.

Цілорічним передплатникам даємо гарні премії.

Адресуйте:

Canadian Farmer

Box 3656-B. Winnipeg, Man.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ

повинен знати
ІСТОРІЮ СВОГО
НАРОДА

ч и т а й т е

Ілюстровану Історію
УКРАЇНИ

ПРОФ. М. ГРУШЕВСЬКОГО

516 стор., 416 образків,

в оправі \$3.50

RUSKA KNYHARNIA

850 Main St.

Winnipeg, Man.